

**UCHWAŁA NR XXVII/187/2017
RADY MIEJSKIEJ W LIBIĄŻU**

z dnia 31 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017- 2020".

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 1390 z późn. zm.) Rada Miejska w Libiążu uchwała co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017-2020” stanowiący załącznik niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Libiąża.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Libiążu

Bogumiła Latko

Uzasadnienie

W myśl art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

„Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017-2020” jest kontynuacją działań zawartych w „Systemie Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2010-2013” oraz w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014-2016”.

Program zawiera określone kierunki działań i celów wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb, która powstała w oparciu o dane zastane pozyskane od instytucji bezpośrednio zaangażowanych w pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz po dokonaniu diagnozy zjawiska przemocy na podstawie skonstruowanych do tego celu ankiet.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób doznających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

Cele szczegółowe programu:

- 1) Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Libiąż.
- 2) Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.
- 3) Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- 4) Zwiększenie dostępności oraz poprawa skuteczności ochrony i pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 5) Wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Libiąż.

Tworząc niniejszy dokument uwzględniono interdyscyplinarne działania podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie.

Załącznik do Uchwały
Nr XXVII/187/2017
Rady Miejskiej w Libiążu
z dnia 31 marca 2017 r.

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE LIBIĄŻ NA LATA 2017-2020

MARZEC 2017

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA PROGRAMU.....	3
ROZDZIAŁ 2. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	6
ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ.....	8
3.1. CELE I METODOLOGIA BADANIA.....	8
3.2. PROBLEM PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ ZASTANYCH.....	9
3.2.1. PROBLEM PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ ILOŚCIOWYCH	19
3.2.2. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ NA TEMAT POGLĄDÓW DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	22
3.2.3. WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE LIBIĄŻ.....	25
3.2.4. OPINIE UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJALNYCH I PONADGIMNAZJALNYCH Z TERENU GMINY LIBIĄŻ, DOTYCZĄCE PRZEJAWÓW PRZEMOCY WYSTĘPUJACEJ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	32
3.3. WNIOSKI Z BADAŃ I REKOMENDACJE	40
ROZDZIAŁ 4. PLAN STRATEGICZNY PROGRAMU	43
4.1. ANALIZA SWOT GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	43
4.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE GMINY LIBIĄŻ	44
4.3. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	45
4.4. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU.....	46
ROZDZIAŁ 5. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	54
5.1. FINANSOWANIE PROGRAMU	54

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA PROGRAMU

Przemoc jest jednym z najbardziej niepokojących zjawisk współczesnych społeczeństw, jest mechanizmem negatywnie wpływającym na stosunki międzyludzkie, instytucje, środowiska i układy społeczne.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające określoną społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie jest wspólnym interesem specjalistów, instytucji i organizacji. Każda z nich realizuje określone zadania w aspekcie jednostkowym, jednak działając na płaszczyźnie wspólnego rozwiązywania problemów społecznych można przyczynić się do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Aby skutecznie zapobiegać przemocy i zwalczać jej negatywne skutki, należy podjąć działania uwzględniające prowadzenie bezpośrednich oddziaływań edukacyjno – informacyjnych, jak i doskonalić procedury interwencyjno – prawne. Stworzenie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Osób Doznających Przemocy w rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017-2020 to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390 z późn. zm.) oraz innych ustaw, które nakładają na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin uwikłanych w problem przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą.

Aby efektywnie zapobiegać przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza różnorodnych form pomocy oraz dostęp do specjalistów. Program kierowany jest do osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie oraz przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia, przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną.

Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy.

Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia.

Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy.

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pracowników oświaty, psychologów, kuratorów, policjantów, pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych, w ramach współpracy między instytucjonalnej. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielonej pomocy.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osobą pozostającą w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także powodujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Aby skutecznie zapobiegać przemocy i zwalczać jej negatywne skutki, konieczne jest zatem podjęcie szerokich działań wobec występowania tego zjawiska, uwzględniając prowadzenie bezpośrednich oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych, jak i doskonalenie procedur interwencyjno – prawnych.

Uchwalenie **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie** to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U., 2015 roku, poz. 1390 z późn. zm.) oraz innych ustaw, który nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównym celem programu jest **przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje**. Przemoc w rodzinie nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Zadaniem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w głównej mierze zwiększenie skuteczności i profesjonalizmu służb i instytucji zobligowanych do udzielania pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Współpraca samorządu gminnego z administracją rządową, innymi podmiotami przy realizacji programu powinna przynieść wymierne efekty w postaci ograniczenia zjawiska przemocy w gminie Libiąż, podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy. Program stanowi także integralną część Strategii Integracji Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2020.

ROZDZIAŁ 2. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390). Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa również zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego zadania, w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- * opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie;**
- * prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;**
- * zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;**

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. Przepisy Kodeksu Karnego (Dz. U. z 2016 roku, Nr 0, poz. 1137) oraz Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (Dz. U. z 2015 roku Nr 0 poz. 2082)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 163 z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku (Dz. U. z 2011 roku, Nr 209 poz. 1245) w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.
4. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997 roku (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78 poz. 483 z późn. zm.) rozdział drugi „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze

publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organu władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

5. Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 575) powstała w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę osób, instytucji i organizacji wspomagających rodziny, w tym dzieci.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017 – 2020 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych.

Należą do nich m. in.:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2020 określająca swój cel strategiczny jako zintegrowany system profilaktyki, ograniczania problemów uzależnień i zachowań agresywnych.

ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE LIBIĄŻ

Niniejsza część programu została sporządzona na podstawie badań ankietowych pt. „Diagnoza problemu przemocy w gminie Libiąż” przeprowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu. Badanie zostało przeprowadzone w miesiącu wrześniu 2016 roku, a jego wyniki stanowiły punkt wyjścia do tworzenia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017 – 2020”.

3.1. CELE I METODOLOGIA BADANIA

Głównym celem badania było oszacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Libiąż, poznanie postaw mieszkańców wobec problemu przemocy w rodzinie oraz ocena systemu przeciwdziałania i zwalczania problemu przemocy w gminie. Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych wskazały, że w latach 2014 – 2016 zanotowano wzrost przypadków przemocy domowej. Mimo zaistnienia zjawiska przemocy w rodzinie, w dalszym ciągu widoczna jest niechęć osób doświadczających przemocy do uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”. Pozytywnym rezultatem dotychczas podejmowanych działań jest fakt, że pokrzywdzone osoby częściej zaczynają mówić o istniejącym problemie. Wszakże celem „Niebieskich Kart” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie kompleksowej oferty pomocy przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pomocy rodzinie.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Libiąż została przeprowadzona w oparciu o następujące źródła informacji:

- **posiadane dane zastane** są to informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ośrodek Pomocy Społecznej, które stanowiły podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- **badania ankietowe w aspekcie ilościowym** zrealizowane w wyniku przeprowadzonych ankiet wśród 230 mieszkańców gminy. Podczas opracowywania Programu przyjęto, że podstawową zasadą formułowania i wdrażania jego założeń jest szeroki udział mieszkańców gminy.

Ważnym elementem jest więc włączenie lokalnej społeczności w proces tworzenia dokumentu. W dniu 10 września 2016 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu wraz z partnerami, przeprowadzili Kampanię Społeczną o charakterze profilaktycznym „Mam fajnych dziadków” STOP PRZEMOCY WOBEC OSÓB ZALEŻNYCH, STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH. Przedsięwzięcie to wpisano się w działania uwzględnione w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014 – 2016”, oraz w ramach działań Centrum Aktywności Lokalnej. Celem przeprowadzonych badań ankietowych było zebranie informacji dotyczących występowania skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Libiąż. W kwestii tej mogli się wypowiedzieć również uczniowie wszystkich placówek oświatowych z terenu gminy Libiąż. Przekazano do szkół 369 ankiet (ankieta była anonimowa). Wyniki badań ankietowych zostały wykorzystane do opracowania diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy Libiąż i przygotowania „**Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Rodzinie w Gminie Libiąż na lata 2017-2020**”.

3.2. PROBLEM PRZEMOCY W ŚWIETLE BADAŃ ZASTANYCH

Oszacowanie zjawiska przemocy jest możliwe między innymi poprzez wskazanie ilości wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” przez instytucje do tego powołane. Do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Libiąż w okresie **od stycznia 2014 r. do września 2016 r. wpłynęło 138 formularzy „Niebieskie Karty”**, których procedura została wdrożona przez poniżej wymienione instytucje.

Tabela Nr 1. Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

	NIEBIESKIE KARTY 2014	NIEBIESKIE KARTY 2015	NIEBIESKIE KARTY 2016
OPS	7	6	2
POLICJA	35	47	40
OŚWIATA	1	-	-
SŁUŻBA ZDROWIA	-	-	-
GKRPA	-	-	-
<u>RAZEM:</u>	43	53	42

Źródło: rejestr wpływu kwestionariuszy „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Z powyższych danych wynika, że Policja jest jedną z instytucji, która podejmując działania interwencyjne w środowisku wdrożyła w latach 2014, 2015, 2016 największą liczbę procedur „Niebieskie Karty”. Kolejną instytucją jest Ośrodek Pomocy Społecznej oraz placówki oświatowe. Natomiast placówki służby zdrowia, GKRPA w Libiążu w latach 2014, 2015, 2016 nie wdrożyły procedury „Niebieskie Karty”.

Zauważalnym jest fakt, iż wzrasta liczba wdrażanych procedur „ Niebieskie Karty ” (w 2014 – 43 procedury, 2015 – 53 procedury, do 30.09.2016 – 42 procedury).

Tabela Nr 2 . Analiza świadczeń przyznanych decyzją administracyjną w okresie od 01.01.2014 roku do 30. 09.2016 roku z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	15	8	14
Liczba rodzin	8	5	9
Liczba osób w rodzinach	22	13	23

Źródło : zestawienie świadczeń OPS przyznanych decyzją administracyjną w ramach zadań własnych i zleconych.

Analizując powyższe dane zauważyć można niewielką liczbę rodzin, w których wystąpił problem przemocy i którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie. Dane liczbowe zawarte w tabeli nr 1 i nr 2 wskazują, że rodziny, w których wystąpił problem przemocy to rodziny prawidłowo funkcjonujące o dobrej sytuacji materialno – bytowej, które znalazły się w kryzysie. Rodziny te nie spełniają kryteriów dochodowych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do przyznania świadczeń. Nieznaczna liczba rodzin (2014 r. – 8 rodzin, 2015 r. - 5, 2016r. - 9 rodzin), którym przyznano decyzją administracyjną świadczenia z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie, to rodziny o niskich dochodach, spełniające kryterium dochodowe zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Tabela Nr 3. Analiza porównawcza dot. sprawców przemocy domowej w latach 2014, 2015 i 2016 na podstawie danych z Sądu Rejonowego w Chrzanowie.

	2014	2015	2016 (stan na 30.09.2016r)
Liczba wyroków skazujących - na podstawie art.207 kk	Na terenie powiatu 51	Na terenie powiatu 35	Na terenie powiatu 35
Liczba orzeczonych nakazów opuszczenia lokalu art. 11 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	Na terenie powiatu 5	Na terenie powiatu 7	Na terenie powiatu 3
Liczba rodzin objętych dozorem kuratora z powodu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie	Na terenie Libiąża 9	Na terenie Libiąża 10	Na terenie Libiąża 6
Liczba sprawców przemocy z terenu Gminy Libiąż skierowanych wyrokiem Sądu do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych	Na terenie powiatu 2	Na terenie powiatu 1	Na terenie powiatu 0

Źródło : dane pozyskane z Sądu Rejonowego w Chrzanowie.

Z informacji uzyskanych z Sądu Rejonowego w Chrzanowie wynika, że w latach 2014, 2015 oraz 2016 w powiecie chrzanowskim zapadło łącznie 121 wyroków skazujących z art. 207 § 1 kk, natomiast z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie dozorem kuratora zostało objętych łącznie 25 rodzin z terenu gminy Libiąż (2014 r. – 9 rodzin, 2015 r. – 10 rodzin, 2016r do 30 września – 6 rodzin). Niepokojącym faktem jest ilość – 0 wykazana w 2016 roku w rubryce „liczba sprawców przemocy z terenu Gminy Libiąż skierowanych wyrokiem Sądu do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych”. Prowadzenie programów korekcyjnych - edukacyjno jest jednym z podstawowych zadań powiatu w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Aktualnie powiat nie realizuje tego zadania.

Tabela Nr 4. Analiza porównawcza dotycząca przemocy domowej w latach 2014, 2015 i 2016 na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu.

Rodzaj działania	2014	2015	2016 (stan na dzień 30.09.2016)
Rozmowy edukacyjne i motywujące do zmiany sytuacji osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc	18 osób	22 osoby	12 osób
Rozmowy informacyjno-edukacyjne w celu zdiagnozowania sytuacji rodzinnej osób doznających przemocy w rodzinie	12 osób	8 osób	6 osób
Liczba wdrożonych Procedur „Niebieska Karta” przez GKRPA w Libiążu	0	0	0

Źródło : dane pozyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu.

W przypadku stwierdzenia obecności alkoholu u sprawców przemocy, instytucje wdrażające procedurę „Niebieskie Karty” obligatoryjnie kierują wnioskiem do GKRPA w celu zdiagnozowania sprawcy w kwestii uzależnienia od alkoholu i podjęcia ewentualnych działań w zakresie leczenia i terapii. Prowadzone są także rozmowy edukacyjne i motywujące do zmiany sytuacji osób nadużywających alkoholu i stosujących przemoc (w 2014 r. – 18 osób, 2015 r. – 22 osoby, 2016 r. – 12 osób), oraz rozmowy informacyjno – edukacyjne w celu zdiagnozowania sytuacji rodzinnej osób doznających przemocy w rodzinie (w 2014 r. – 12 osób, 2015 - 8 osób, 2016 – 6 osób). Z powyższych danych wynika, że Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu od 2014 r. do września 2016 r. nie wdrożyła żadnej procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela Nr 5. Analiza porównawcza dotycząca przemocy domowej w latach 2014, 2015 i 2016 na podstawie danych z Komisariatu Policji w Libiążu.

L.p.	Typ informacji	2014	2015	2016	
1	Liczba sporządzonych NK ogółem	35	47	39	
2	Liczba formularzy wg miejsca zamieszkania	Miasto	22	42	28
		Wieś	13	5	11
3	Liczba osób dotkniętych przemocą	Kobiety	31	39	38
		Mężczyźni	10	11	6
		Chłopcy	8	1	9
		Dziewczynki	8	18	11
4	Liczba osób stosujących przemoc	Kobiety	1	8	2
		Mężczyźni	32	41	37
5	Liczba sprawców zatrzymanych przez policję	Kobiety	0	1	0
		Mężczyźni	8	4	5
6	Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu	Kobiety	0	4	1
		Mężczyźni	6	24	19
7	Liczba sprawców przemocy doprowadzonych do wytrzeźwienia	Kobiety	0	4	1
		Mężczyźni	3	21	18
8	Rodzaje przemocy	Fizyczna	30	42	28
		Psychiczna	32	47	39
		Seksualna	0	0	2
		Inne	0	0	24

Źródło : dane pozyskane z Komisariatu Policji w Libiążu.

Na podstawie danych uzyskanych z Komisariatu Policji można stwierdzić, że liczba wdrożonych w roku 2015 i 2016 procedur „Niebieskie Karty” wzrosła w porównaniu z rokiem 2014. Z uzyskanych danych zawartych w rejestrze „Niebieskie Karty” wynika, że Policja w 2014 roku wdrożyła – 35 procedur, 2015 roku – 47 procedur, do 30. 09. 2016 roku – 40

procedur. Wzrost ten jest zauważalny w mieście, natomiast na terenie wsi zanotowano ich spadek. Nasuwa się wniosek, że ogólny wzrost wdrażanych procedur „Niebieskie Karty” może wynikać ze wzrostu świadomości i wiedzy mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, wiedzy o przysługujących prawach oraz wiedzy na temat instytucji świadczących profesjonalną pomoc. Przedstawione dane wskazują, że najliczniejszą grupę osób doświadczających przemocy domowej stanowią kobiety - 2014 rok – 31, 2015 rok – 39, 2016 rok – 38, oraz dzieci w 2014 roku 16 dzieci, w 2015 roku – 19, 2016- 20 dzieci.

W przypadku wszystkich rodzin, w których została wdrożona procedura „Niebieskie Karty”, a uczestnikami były dzieci, podjęto natychmiastowe działania mające na celu zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa. O każdym takim przypadku został powiadomiony Wydział Rodzinny Sądu Rejonowego w Chrzanowie, który podejmował działania w ramach własnych kompetencji.

Powyższe dane potwierdzają fakt, że w rodzinie sprawcami przemocy najczęściej są mężczyźni mający problem z nadużywaniem alkoholu.

Dane uzyskane z Komisariatu Policji w Libiążu potwierdzają stosowanie przez sprawców takich rodzajów przemocy jak przemoc psychiczna, fizyczna, seksualna i ekonomiczna, z przewagą przemocy psychicznej.

Tabela Nr 6. Analiza porównawcza dotycząca przemocy wśród młodzieży szkolnej na podstawie danych pozyskanych z placówek oświatowych z terenu gminy Libiąż.

	2014	2015	2016 (stan na 30.09.2016 r.)
Liczba wdrożonych Procedur „Niebieska Karta” na terenie szkoły	1	0	0
Liczba interwencji Policji na terenie szkoły w związku z wystąpieniem przemocy	5	4	1
Liczba uczniów objętych nadzorem kuratora	26	27	29
Liczba uczniów objętych wsparciem pedagoga w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.	20	23	20

Źródło : dane pozyskane z placówek oświatowych w Libiążu.

Z informacji uzyskanych z placówek oświatowych działających na terenie gminy Libiąż wynika, że w 2014 roku przez placówki oświatowe została wdrożona 1 procedura „Niebieskie Karty”, w 2015 i 2016 nie wdrożono ani jednej procedury.

Na terenie placówek oświatowych funkcjonariusze Komisariatu Policji w Libiążu interweniowali w związku z wystąpieniem przemocy: w 2014 roku – 5 razy, w 2015 roku – 4 razy, w 2016 roku – jeden raz.

Powodem interwencji był problem przemocy rówieśniczej. Nadzorem kuratora zostało objętych w 2014 roku – 26 uczniów, w 2015 roku – 27, w 2016 roku – 29 uczniów, natomiast wsparciem pedagoga szkolnego objętych zostało (w związku z wystąpieniem przemocy) w 2014 roku – 20 uczniów, 2015 roku – 23 uczniów, w 2016 roku – 20 uczniów. Ponadto pedagodzy szkolni reprezentujący placówki oświatowe, którzy są jednocześnie członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na bieżąco biorą udział w spotkaniach grup roboczych powołanych do pracy z rodziną. W celu podniesienia świadomości dzieci i młodzieży szkolnej w kwestii problematyki przemocy w placówkach oświatowych prowadzone są działania profilaktyczne. Pedagogzy szkolni we współpracy z mediatorami prowadzą zajęcia profilaktyczne radzenia sobie ze złością i agresją oraz warsztaty konstruktywnego rozwiązywania konfliktów. W ramach działań profilaktycznych zrealizowano m. in. program profilaktyczny „Historia misia” w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Gromcu, cykliczną akcję profilaktyczną „Nie bij mnie, kochaj mnie”, w których brało udział 88 uczniów z klas od I do VI oraz „Jak być zdrowym, radosnym, szczęśliwym” – grupa socjoterapeutyczna, w której udział brało 10 uczniów, oraz program profilaktyczno-wychowawczy „Spójrz inaczej” w którym uczestniczyło – 19 uczniów.

W 2014 roku pracownicy OPS w Libiążu zorganizowali spotkanie edukacyjne z dziećmi w Świetlicy Środowiskowej w Libiążu, dotyczące problematyki zachowań agresywnych na terenie szkoły, w środowisku rodzinnym oraz wpływu programów telewizyjnych na zachowania agresywne wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W spotkaniu uczestniczyło 16 dzieci. W 2015 roku mediatorzy z OPS w Libiążu przeprowadzili warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół gimnazjalnych z terenu gminy Libiąż „Rozwiązuję konflikty bez przemocy” w Zespole Szkół w Żarkach, w których uczestniczyło 27 uczniów, w Gimnazjum nr 1 w Libiążu- 27 uczniów w Zespole Szkolno – Gimnazjalnym z Oddziałami Integracyjnymi –22 uczniów. Reasumując można stwierdzić, że placówki oświatowe na bieżąco podejmują działania związane

z profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, jednak są to działania niewystarczające.

Tabela Nr 7. Analiza porównawcza dotycząca przemocy w latach 2014, 2015 i 2016 na podstawie danych placówek służby zdrowia.

Rodzaj działania	2014r	2015	2016 (stan na dzień 30.09.2016 r.)
Liczba wdrożonych Procedur „Niebieska Karta” przez służbę zdrowia	0	0	0
Liczba zaświadczeń lekarskich wydanych w związku z wystąpieniem przemocy	1	1	3
Inne działania podjęte w związku ze zdiagnozowaniem przemocy (ich rodzaj i dane liczbowe)	1. Udzielanie informacji o formach wsparcia dla osób z uzależnieniem od alkoholu 3	1. Udzielanie informacji o formach wsparcia dla osób z uzależnieniem od alkoholu 5	1. Udzielanie informacji o formach wsparcia dla osób z uzależnieniem od alkoholu 10 2. Rozmowa z pracownikiem socjalnym na temat stanu zdrowia dziecka 1

Źródło : dane pozyskane z placówek służby zdrowia w Libiążu.

Na podstawie danych uzyskanych z placówek służby zdrowia z terenu gminy Libiąż wynika, że służba zdrowia w najmniejszym stopniu angażuje się w realizację nałożonych przepisami prawa zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2014 roku nawiązano współpracę z placówkami służby zdrowia na terenie gminy Libiąż w celu aktywniejszego włączenia lekarzy i pielęgniarek w realizację procedury „Niebieskie Karty” m. in. informując o kampanii „Lekarzu reaguj na przemoc”. Była to kampania o zasięgu ogólnokrajowym realizowana przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia, wspierana przez Kolegium Lekarzy Rodzinnych w Polsce oraz Komitet Zdrowia Publicznego Akademii Nauk.

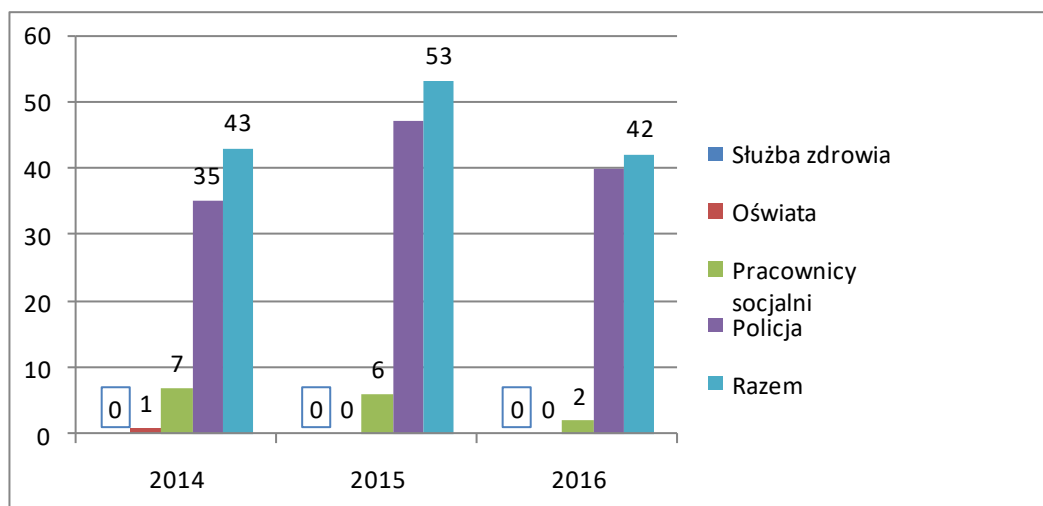
Na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu umieszczone zostały informacje mające na celu edukację przedstawicieli służby zdrowia w zakresie obligatoryjności

podejmowania wszelkich działań pomocowych na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z uzyskanych danych wynika, że przedstawiciele służby zdrowia w latach 2014 – 2016 nie wdrożyli ani jednej procedury „Niebieskie Karty”. W 2014 roku zakres pomocy udzielonej przez przedstawicieli służby zdrowia ograniczał się do wydania jednego zaświadczenia lekarskiego dotyczącego wystąpienia przemocy w rodzinie, w 2015 roku – wydania 1 zaświadczenie lekarskie, w 2016 roku – wydane zostały 3 zaświadczenia lekarskie. Przedstawiciele służby zdrowia podejmując działania z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie informowali i edukowali m.in. osoby korzystające ze świadczeń zdrowotnych mające problem alkoholowy: w 2014 roku – 3 osoby, w 2015 – 5 osób, w 2016 roku – 10 osób oraz nawiązali współpracę z pracownikiem socjalnym w kwestii udzielenia pomocy rodzinie z problem przemocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Priorytetem jest zatem podjęcie dalszych działań w zakresie realizacji obligatoryjnych zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz służących niwelowaniu deficytów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy i zabezpieczenia odpowiednich warunków do skutecznego i efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.

Wykres 1. Instytucje, które wdrożyły procedurę „Niebieskie karty” w latach 01.2014 – 09.2016.

Źródło: rejestr wpływu wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu.

Powyższe dane wskazują, że Policja jest instytucją najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie, co wynika ze specyfiki wykonywanej pracy m.in. z faktu, że podczas interwencji domowych funkcjonariusze Policji wdrażają procedurę „Niebieskie Karty” (2014 rok – 35 NK, 2015 rok – 47 NK 2016 rok – 40 NK). Kolejną instytucją, która wdrożyła największą liczbę formularzy Niebieskie Karty jest Ośrodek Pomocy Społecznej (2014 rok – 7, 2015 rok – 6 NK, do 30 wrzesień 2016 rok – 2 NK), a następnie placówki oświatowe – 1 NK w 2014 roku. Natomiast GKRPA w Libiążu i placówki służby zdrowia nie wdrożyły procedury „Niebieska Karta”. Poniżej zostało przedstawione zestawienie statystyczne dotyczące wszczętych, prowadzonych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” od miesiąca stycznia 2014 r. do września 2016 r.

Tabela 8. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2014 – 2016.

	NK wszczęte	NK zakończone	NK w trakcie realizacji + lata poprzednie
2014 r.	43	33	43 + 19 (2012- 2013) = 62
2015 r.	53	21	53 +23 (2013 – 2014) = 76
2016 r.	42	46	42+ 46 (2013 – 2016) = 88

Źródło: rejestr wpływu wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu.

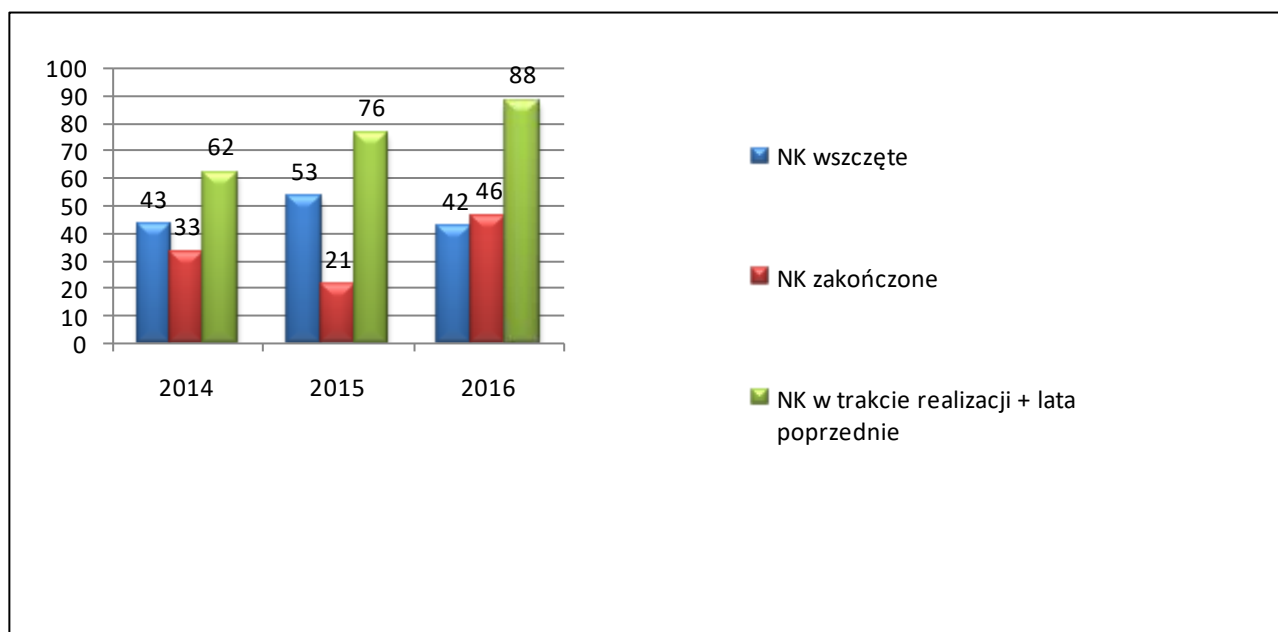
Z analizy danych zawartych w tabeli nr 8 wynika, że wzrasta liczba procedur „Niebieskie Karty” w trakcie realizacji. Dane te świadczą o długofalowym i wieloaspektowym prowadzeniu działań w rodzinach z problemem przemocy. Działania te są ukierunkowane na zatrzymanie przemocy domowej, zrealizowanie planu pomocy w stosunku do osób doświadczających przemocy oraz podjęcia działań wobec sprawców przemocy domowej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty” z dnia 13.09.2011 roku, zakończenie wdrożonej procedury następuje w dwóch sytuacjach:

1. W przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

2. W przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

Zestawienie statystyczne dotyczące prowadzonych, zakończonych i wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” zostało przedstawione obrazowo na poniższym wykresie.

Wykres 2. Liczba Niebieskich Kart w latach 01.2014 – 09.2016.

Źródło: rejestr wpływu wdrożonych procedur „Niebieskie Karty” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu.

Z powyższego zestawienia wynika, że wrasta liczba wdrożonych procedur „Niebieskie Karty”. W ramach prowadzonych procedur „Niebieska Karta” od stycznia 2014 r. do września 2016 r. odbyło się 217 spotkań grup roboczych.

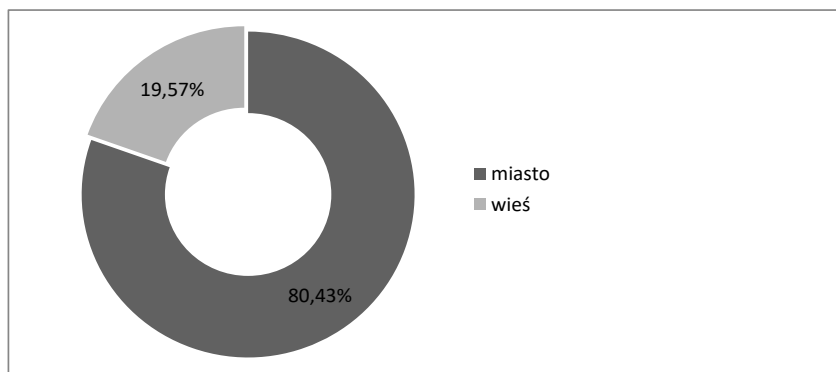
3.2.1. PROBLEM PRZEMOCY W ŚWIELE BADAŃ ILOŚCIOWYCH

CHRARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADNIA.

Badania ankietowe zostały przeprowadzone w trakcie Kampanii Społecznej „Mam Fajnych Dziadków” w dniu 10.09.2016 roku. W badaniu wzięło udział 230 mieszkańców gminy Libiąż oraz 369 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu gminy Libiąż. Dzięki temu udało się uzyskać informację zarówno od mieszkańców miasta Libiąż

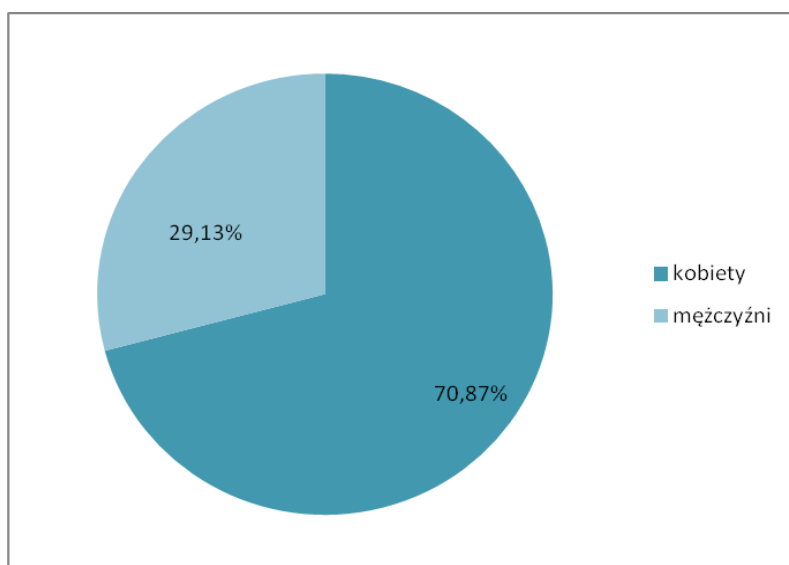
- (80,43%), mieszkańców wsi (Żarki, Gromiec – 19,56%). Wśród ankietowanych przeważali mieszkańcy miasta. Przeprowadzone badania ankietowe pozwoliły określić kategorię osób udzielających informacji w zakresie miejsca mieszkania, płci, wieku i wykształcenia.

Wykres 3. Uczestnicy badania według miejsca zamieszkania.

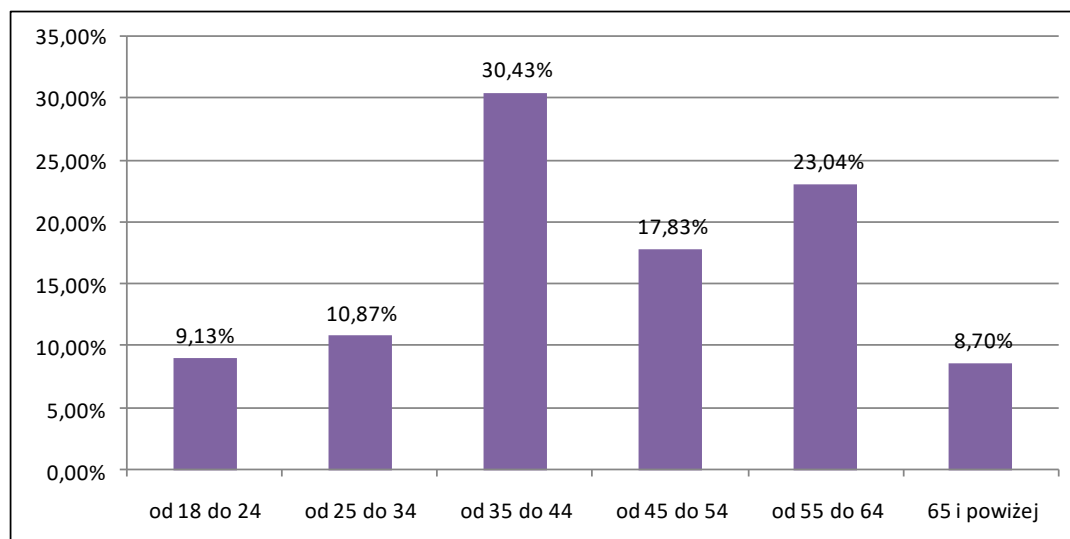
Wśród ankietowanych mieszkańców gminy Libiąż przeważającą część stanowili mieszkańcy miasta – 80,43% natomiast jedynie - 19,57% stanowili mieszkańcy wsi.

Wykres 4. Uczestnicy badania według płci.

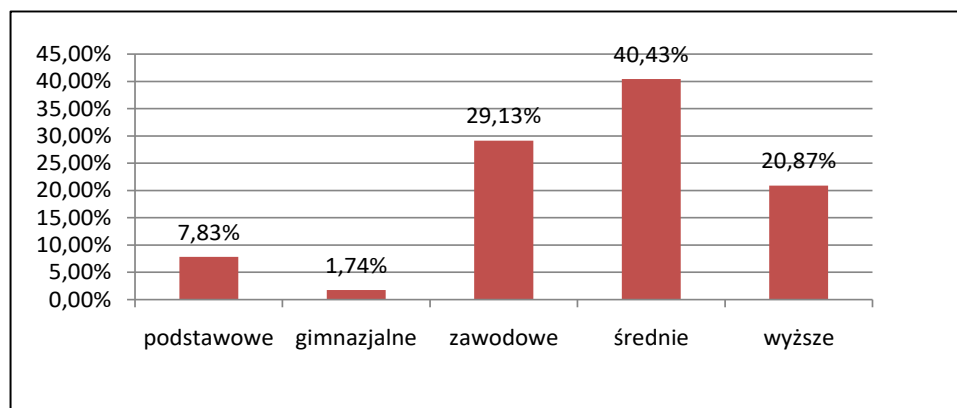
Wśród respondentów przeważały kobiety – 70,87%, natomiast mężczyźni stanowili- 29,13% osób badanych.

Wykres 5. Uczestnicy badanie według wieku (w latach).

Analizując wiek osób ankietowanych można stwierdzić, że w sposób znaczący przeważały osoby w wieku 35-44 lat – 30,43%. Niewiele mniejszy procent stanowiły osoby w wieku 55-64 lat – 17,83%. Najmniej liczną grupą osób, które wyraziły chęć wypełnienia ankiety były osoby starsze w wieku powyżej 65 lat i więcej stanowiły - 8,70%.

Wykres 6. Uczestnicy badania według wykształcenia.

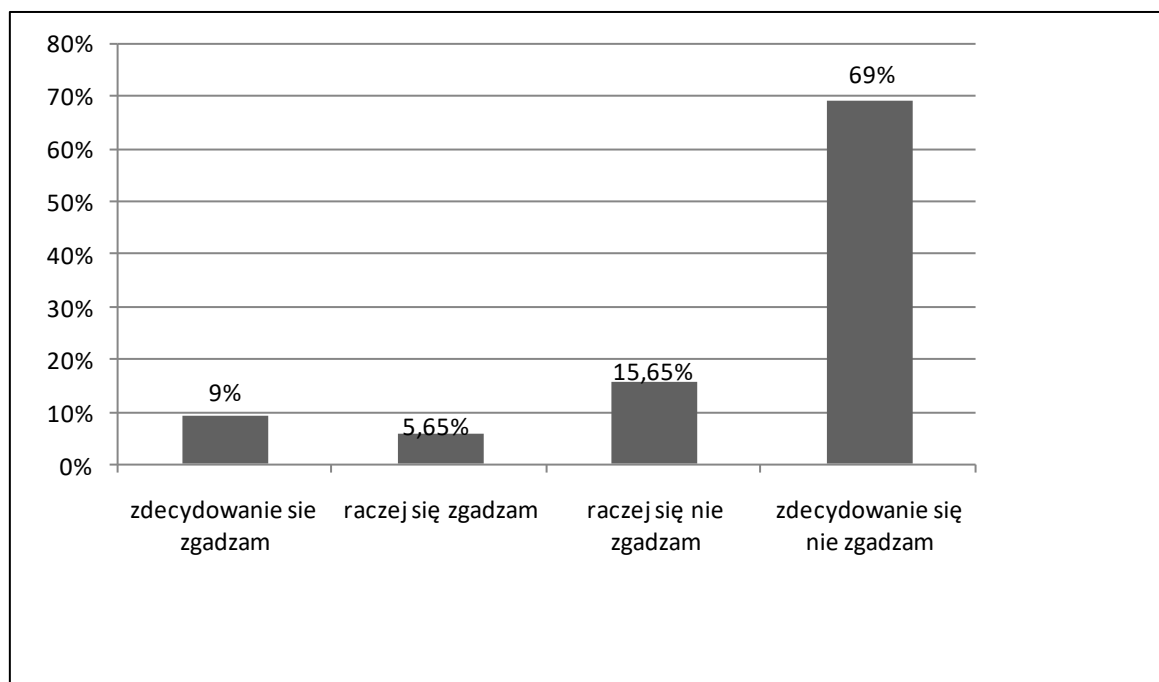

Wśród ankietowanych mieszkańców gminy Libiąż przeważały osoby z wykształceniem średnim stanowiły one - 40,43%, z wykształceniem zawodowym - 29,13%, oraz wyższym - 20,87%, z wyraźną dominacją osób z wykształceniem średnim. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym - 1,74%.

3.2.2. OPINIE MIESZKAŃCÓW GMINY LIBIĄŻ NA TEMAT POGLĄDÓW DOTYCZĄCYCH ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Które z poniższych określić są zgodne z Państwa poglądami.

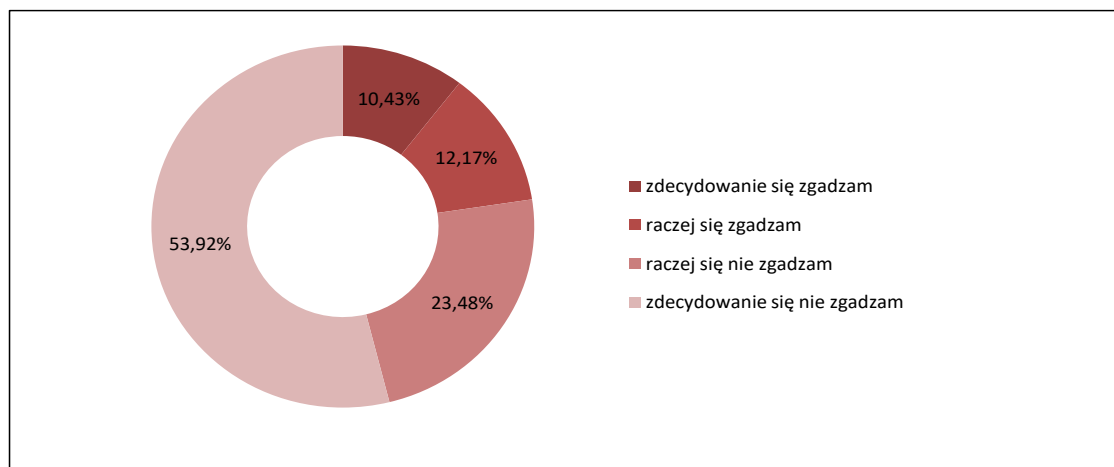
Wykres 7. „Są takie sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest usprawiedliwiona”.

Chcąc poznać opinie mieszkańców gminy na temat funkcjonujących w społeczności lokalnej poglądów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w tym stereotypów, poproszono mieszkańców gminy o ustosunkowanie się do podanych stwierdzeń. Zdecydowana liczba badanych osób – 69,70% odpowiedziało, że „zdecydowanie się nie zgadza” ze stwierdzeniem, że „są takie sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest usprawiedliwiona”, 15,65% stwierdziło, że „raczej się nie zgadza”, 5,65% „raczej się zgadzam”. Odpowiedzi nie udzieliło 0,7% ankietowanych. Analizując powyższe wyniki badań można zauważyć, że respondenci zdecydowanie nie akceptują zjawiska przemocy i uważają, iż przemoc w rodzinie nie może być usprawiedliwiona. Niepokojącym jest jednak fakt, iż - 9% badanych jest zdania, że przemoc w rodzinie można w jakikolwiek sposób usprawiedliwić.

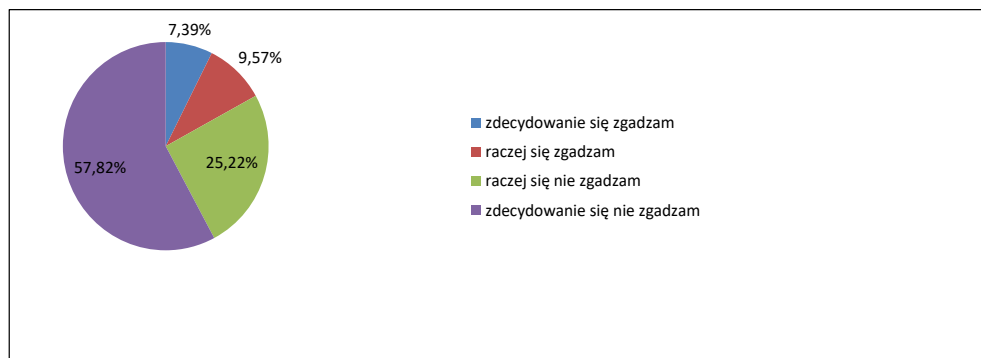

Wykres 8. "Osoby doświadczające przemocy w rodzinie są współwinne za wystąpienie przemocy".

Jednym ze stereotypów funkcjonujących w społeczeństwie jest stwierdzenie, że „osoby doświadczające przemocy w rodzinie są współwinne za wystąpienie przemocy”. Analizując powyższy wykres można zauważyć, że - 53,92% ankietowanych zdecydowanie się nie zgadza z tą opinią. W dalszej kolejności - 23,48% „raczej się nie zgadza”, 12,17% badanych „raczej się zgadza”, 10,43% „zdecydowanie się zgadzam”. Reasumując można stwierdzić, że ankietowani zdecydowanie się nie zgadzają z opinią, że „osoby doświadczające przemocy w rodzinie są współwinne za wystąpienie przemocy”. Natomiast niepokojącym jest fakt, że aż - 10,43% ankietowanych uważa, że za przemoc w rodzinie są odpowiedzialne również osoby doświadczające przemocy.

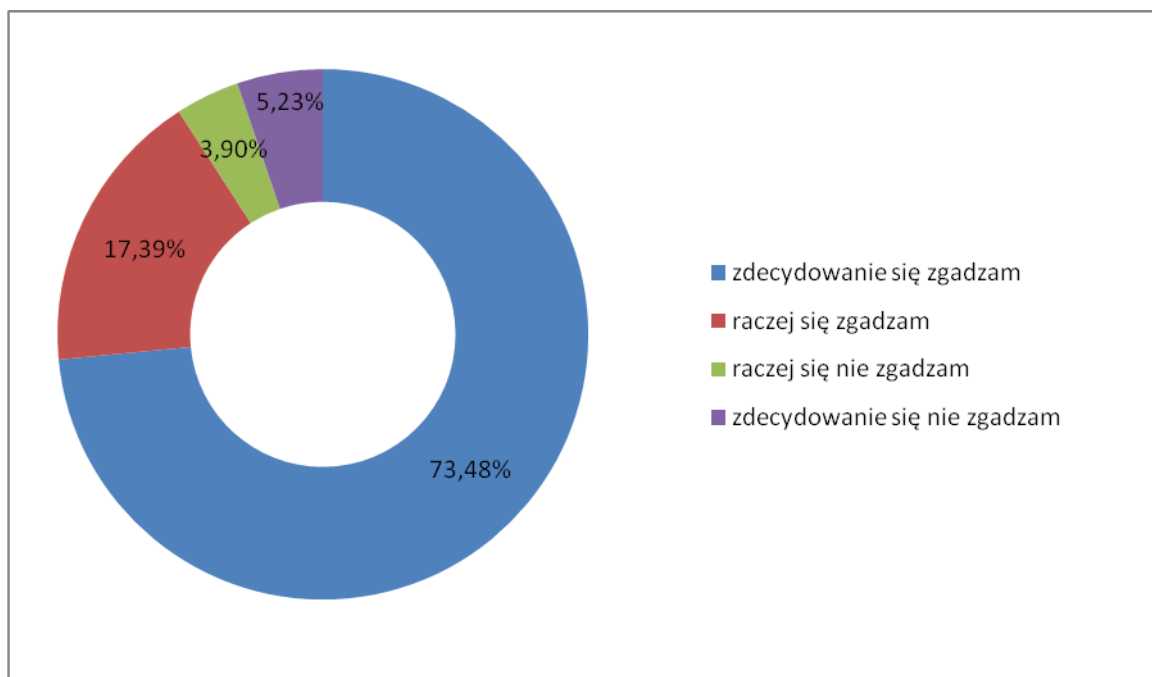
Wykres 9. „Lepiej nie wtrącać się w sprawy związane z przemocą”.

Ponad połowa ankietowanych - 57,82 % nie zgadza się z opinią „Lepiej nie wtrącać się w sprawy związane z przemocą”, raczej się nie zgadza - 25,22%, natomiast – 9,57% ankietowanych raczej się zgadza z powyższym stwierdzeniem, zdecydowanie się zgadza 7,39% ankietowanych. Z powyższego badania wynika, że przeważająca część osób ankietowanych uważa, że należy reagować na przejawy przemocy.

Ważnym aspektem społecznym w kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest empatia z tymi, którzy jej doświadczają. Dlatego jedno z pytań dotyczyło zagadnienia „Pomaganie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie jest obowiązkiem każdego człowieka”.

Wykres 10. „Pomaganie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie jest obowiązkiem każdego człowieka”.

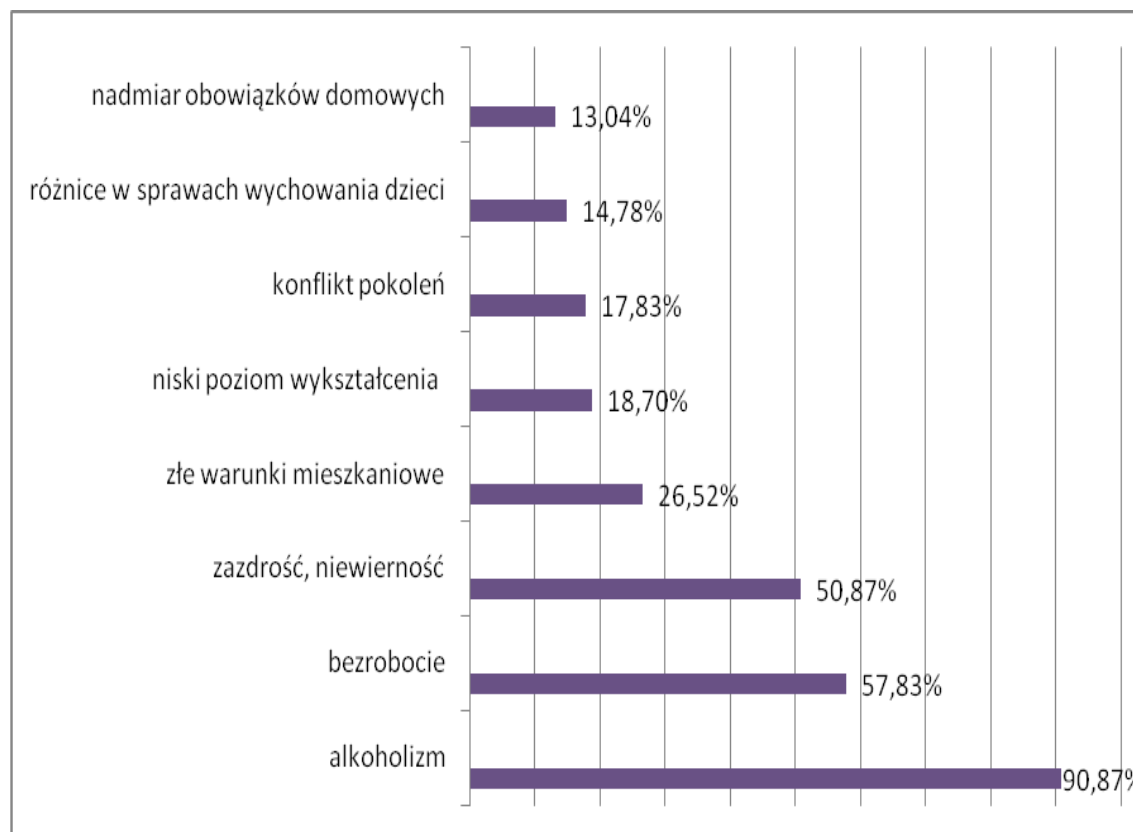

Wśród ankietowanych osób - 73,48% zdecydowanie się zgadza z powyższym stwierdzeniem, raczej się zgadza - 17,39%, zdecydowanie się nie zgadza - 5,23%, natomiast raczej się nie zgadza - 3,90%. Analizując powyższe wykresy należy stwierdzić, że mieszkańcy gminy Libiąż nie akceptują zjawiska przemocy w rodzinie. Uważają, że przemoc w rodzinie nie może być usprawiedliwiona, osoby doświadczające przemocy w rodzinie nie są współwinne jej wystąpienia. Ankietowani uważają, że zdecydowanie należy reagować na zjawisko przemocy w rodzinie i udzielać niezwłocznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

3.2.3. WYSTĘPOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE LIBIĄŻ

W trakcie prowadzonych badań ankietowych poproszono respondentów o podanie okoliczności sprzyjających występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Wykres 11. Wymień okoliczności sprzyjające występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie?

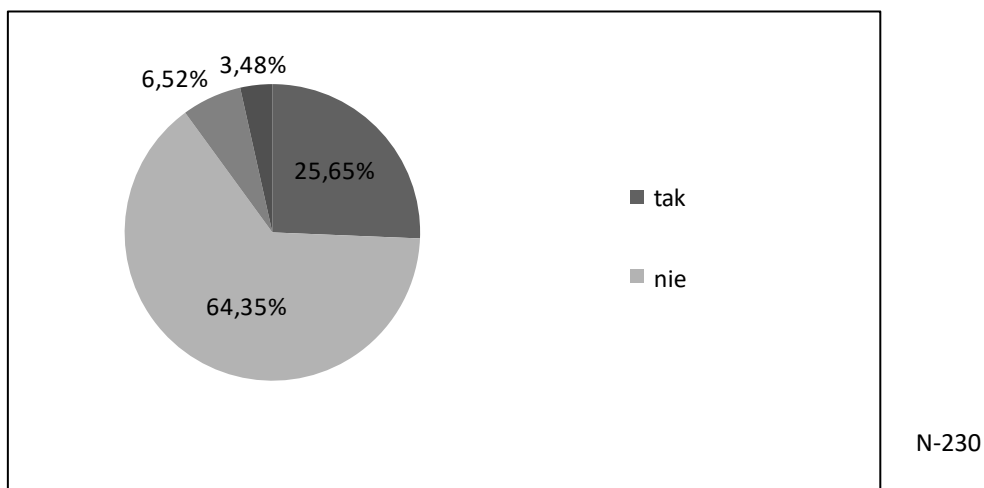

Jedna osoba ankietowana mogła wybrać kilka odpowiedzi.

Zdaniem respondentów alkoholizm jest najczęściej występującym negatywnym zjawiskiem towarzyszącym występowaniu przemocy w rodzinie. Problem ten wskazało, aż - 90,87% ankietowanych. Wśród innych zjawisk, które mogą być przyczyną występowania przemocy w rodzinie, ankietowani wymienili również: problemy finansowe - 60,87%, bezrobocie - 57,83%, zazdrość i niewierność - 50,87%, złe warunki mieszkaniowe - 26,52%, niski poziom wykształcenia - 18,70%, konflikt pokoleń - 17,83%, różnice w sprawach wychowania dzieci - 14,78%, nadmiar obowiązków domowych - 13,04%.

Celem kolejnego badania było ustalenie liczby mieszkańców gminy Libiąż, którzy doświadczyli w swoim życiu przemocy w rodzinie.

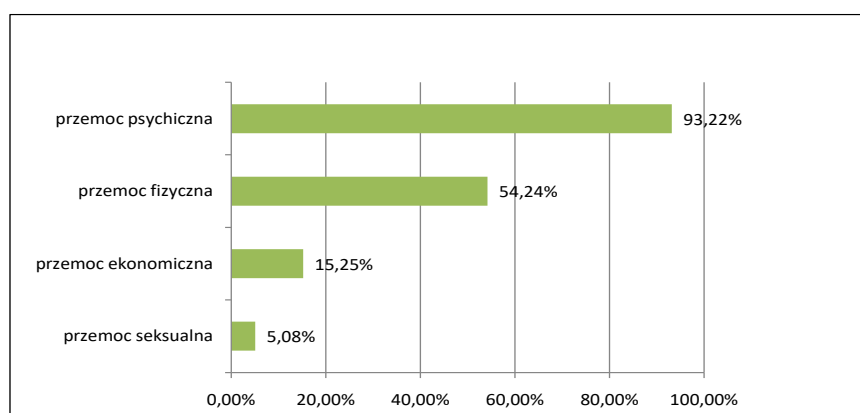
Wykres 12. Czy kiedykolwiek doświadczył(a) Pan(i) przemocy?

W oparciu o zgromadzony materiał badawczy ustalono, że - 64,35% ankietowanych nie doświadczyło przemocy w swoim życiu, - 25,65% ankietowanych doświadczyło przemocy, natomiast - 6,52% ankietowanych nie potrafiło określić, czy doświadczyło przemocy w rodzinie. Z pośród osób badanych – 3,48% nie odpowiedziało na to pytanie.

W kolejnym badaniu zapytano respondentów jakiego rodzaju przemocy doświadczyli.

Wykres 13. Jakiego rodzaju przemocy Pan(i) doświadczył(a)?

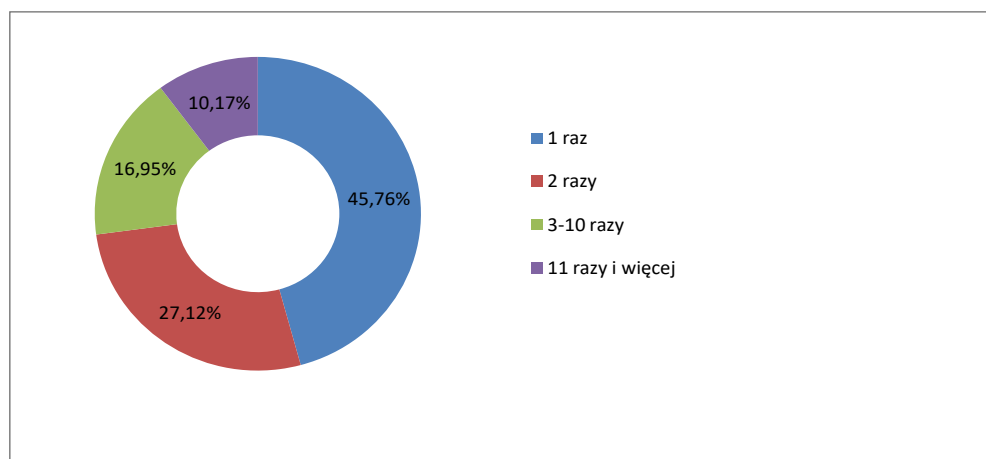

N- 59

Jedna osoba mogła doświadczyć kilku rodzajów przemocy.

Według ankietowanych najczęściej stosowanym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna -93,22%, przemoc fizyczna – 54,24%, przemoc ekonomiczna 15,25% i przemoc seksualna – 5,08%. Ankietowani mieli możliwość wyboru kilku rodzajów przemocy. Osoby, które doświadczyły przemocy w rodzinie poproszono o ustosunkowanie się do częstotliwości jej występowania.

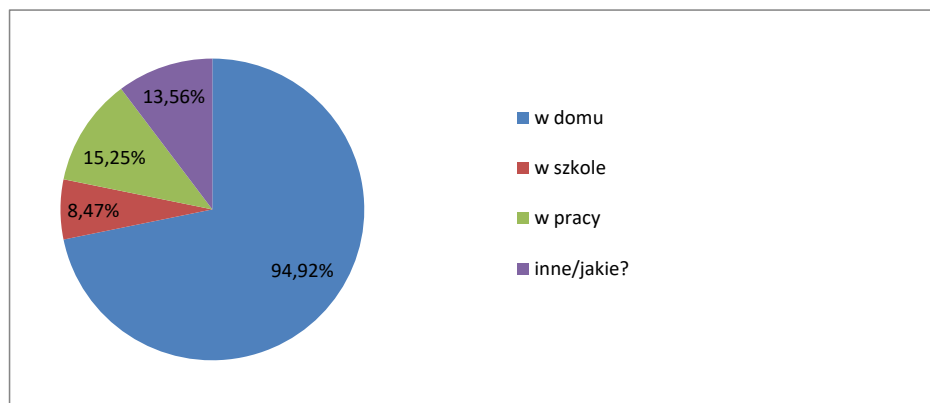
Wykres 14. Jak często doświadcza Pan(i) przemocy?

Wśród ankietowanych osób, które doświadczyły przemocy jeden raz w życiu znalazło się, aż – 45,76%, natomiast – 27,12% badanych osób doświadczających przemocy, doświadczyło jej 2 razy w życiu. Powyższe dane wskazują, że dwa razy w życiu doświadczyło przemocy – 27,12% osób, natomiast od trzech do dziesięciu razy w życiu doświadczyło przemocy – 16,95% ankietowanych osób.

W kolejnym badaniu poproszono ankietowanych o określenie miejsca występowania przemocy.

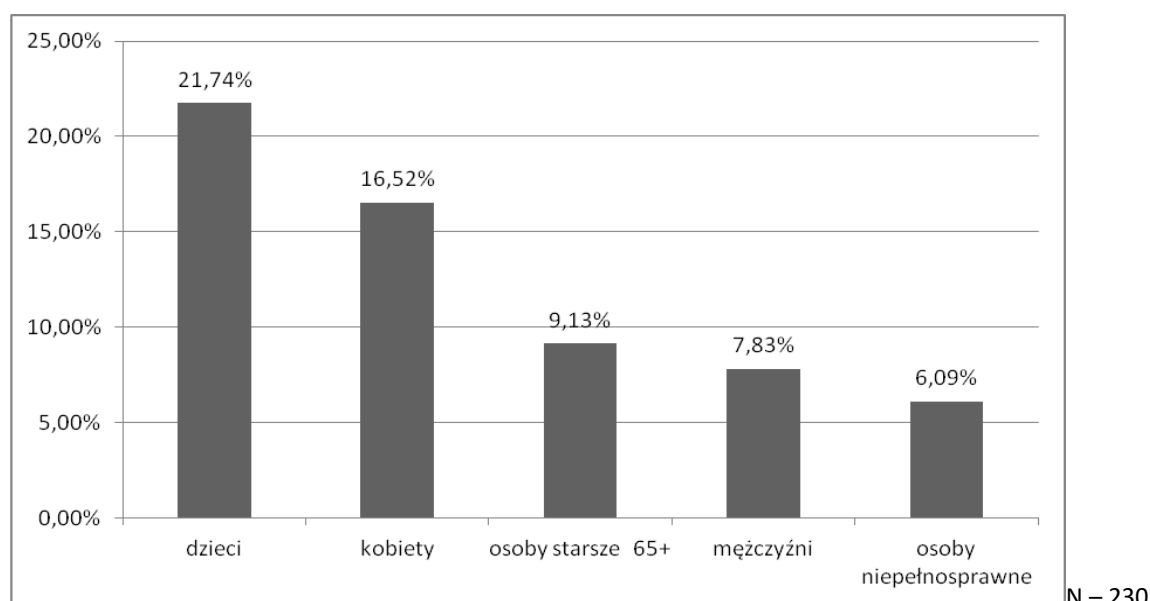
Wykres 15. W jakim miejscu wystąpiła przemoc ?

Osoby ankietowane, które doświadczyły przemocy określiły najczęstsze miejsca jej występowania. Jedna osoba miała możliwość wyboru kilku miejsc. Wśród badanych - 94,92% określiło miejsce zamieszkania jako miejsce wystąpienia przemocy. Miejsce pracy podało – 15,25% badanych, inne miejsca wskazało – 13,56% badanych, szkołę – 8,47% badanych.

W kolejnym pytaniu poproszono ankietowanych o określenie rodzaju osób doświadczających przemocy.

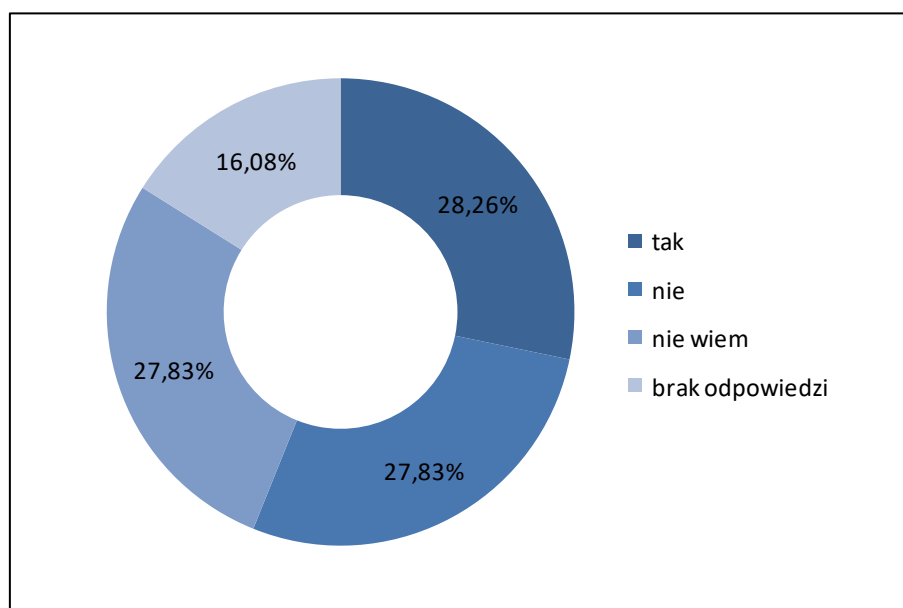
Wykres 16. Czy zna Pan(i) osoby doświadczające przemocy w rodzinie, jakiego rodzaju są to osoby?

Zdaniem osób ankietowanych kategorią osób, która najczęściej doświadczają przemocy w rodzinie są dzieci tj. - 21,74%, oraz kobiety -16,52%. W dalszej kolejności osoby starsze osoby starsze 65+, które stanowią - 9,13%. Osoby, które najrzadziej doświadczają przemocy w rodzinie to osoby niepełnosprawne – 6,09% i mężczyźni 7,83%. Na podstawie powyżej przedstawionych danych można stwierdzić, że osobami, które najczęściej doświadczają przemocy domowej są dzieci i żona a osobą stosującą przemoc jest mąż. Z pośród osób badanych - 38,69% nie odpowiedziało na to pytanie.

W nawiązaniu do powyższych kwestii zbadano również znajomość instytucji powołanych do udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Wykres 17. Czy znane Panu(i) osoby doświadczające przemocy w rodzinie zwróciły się o pomoc do instytucji pomocowych?

N-230

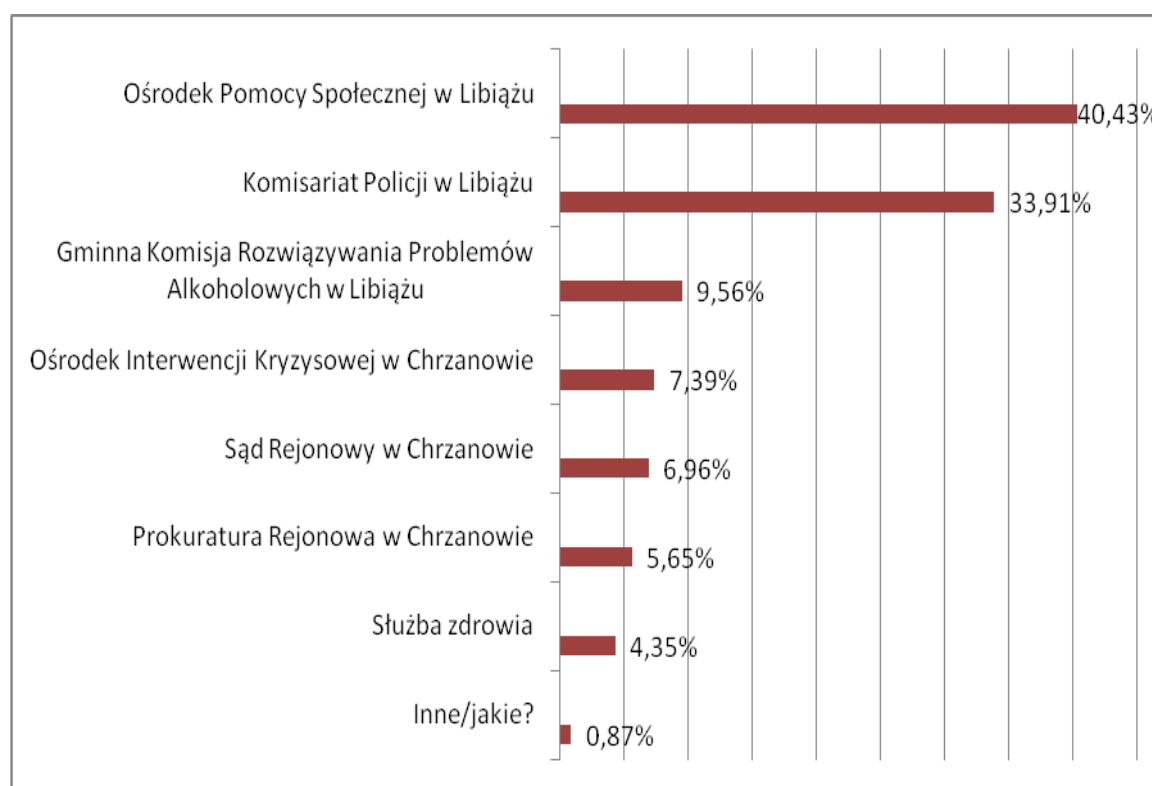
Z powyższego wykresu wynika, iż poziom wiedzy mieszkańców gminy na temat istniejących instytucji pomocowych jest niski. Zaledwie - 28,26% ankietowanych wiedziało gdzie i zwróciło się o pomoc do instytucji świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy. Wśród badanych osób - 27,83% nie posiadało informacji na temat instytucji powołanych do udzielania pomocy. Natomiast - 27,83% odpowiedziało „nie wiem”, co oznacza, że mieszkańcy nie znają aktualnej oferty pomocowej dla osób doświadczającej

przemocy na terenie gminy. Z pośród osób badanych - 16,08 % nie odpowiedziało na powyższe pytanie.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić zasoby instytucjonalne w gminie Libiąż powołane do świadczenia interdyscyplinarnego wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

Ważnym elementem badania było poznanie wiedzy mieszkańców na temat instytucji, w których mogli by otrzymać wsparcie w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.

Wykres 18. Do jakiej instytucji zgłosiły się znane Panu(i) osoby doświadczające przemocy w rodzinie?

Jedna osoba mogła wybrać kilka instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy.

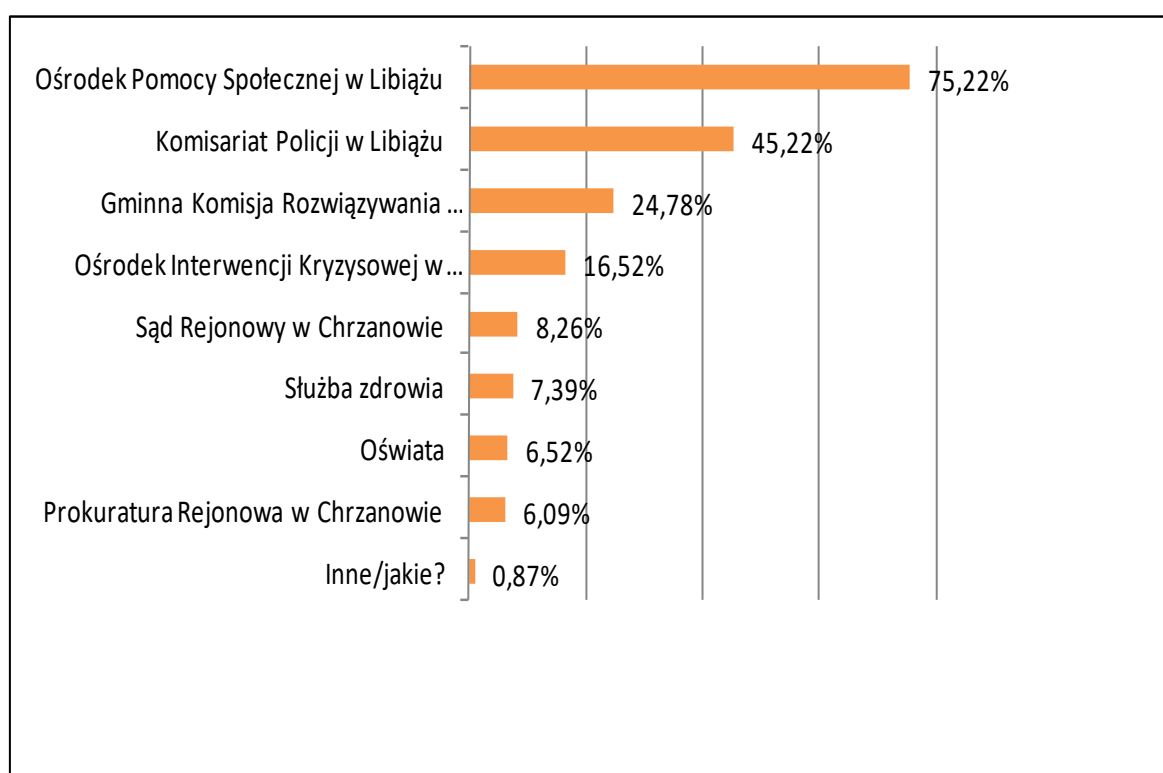
W opinii uczestników badania dwie najważniejsze instytucje udzielające wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i cieszące się społecznym zaufaniem to Ośrodek Pomocy Społecznej - 40,43% oraz Komisariat Policji w Libiążu - 33,91%. Wyniki wskazują także na niską znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wśród mieszkańców gminy zaledwie 2 osoby spośród 230 osób ankietowanych – 0,87%, w punkcie „inne / jakie?” wpisało Zespół Interdyscyplinarny, choć jest

to podmiot w gminie, którego głównym zadaniem jest koordynowanie działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W kolejnym badaniu mieszkańcy gminy Libiąż mogli wskazać instytucje działające na terenie gminy, w których mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie

Wykres 19. Czy zdaniem Pana(i) osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie w/w instytucji?

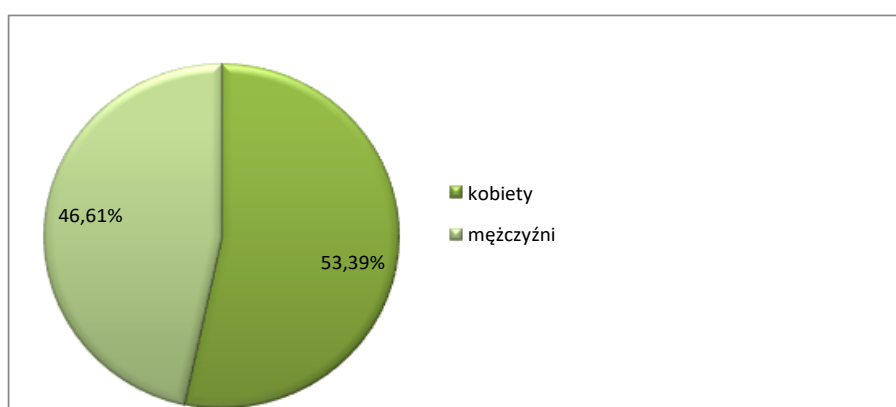
Jedna osoba mogła wybrać kilka instytucji.

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że wśród 230 osób ankietowanych 75,22% uznało Ośrodek Pomocy Społecznej za instytucję, w której można znaleźć profesjonalną pomoc i wsparcie. Społecznym zaufaniem ankietowani obdarzyli również Komisariat Policji w Libiążu - 45,22%, GKRPA w Libiążu - 24,78%, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie - 16,52%, Sąd Rejonowy w Chrzanowie - 8,26%. Najmniejszym zaufaniem ankietowani darzą placówki służby zdrowia - 7,39%, placówki oświatowe - 6,52%, Prokuraturę Rejonową w Chrzanowie - 6,09%. W rubryce „inne/jakie” ankietowani wskazali na Parafie Kościelne – 0,87%, w których mogą uzyskać niezbędną pomoc i wsparcie.

3.2.4. OPINIE UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJALNYCH I PONADGIMNAZJALNYCH Z TERENU GMINY LIBIĄŻ, DOTYCZĄCE PRZEJAWÓW PRZEMOCY WYSTĘPUJACYCH W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Badania przeprowadzono w miesiącu wrześniu 2016 roku na podstawie samodzielnie skonstruowanej ankiety, wśród 369 uczniów placówek oświatowych z terenu gminy Libiąż. Kwestionariusz ankiety był anonimowy, zawierał 8 pytań. Pytania dotyczyły występowania zjawiska przemocy w szkołach na terenie gminy Libiąż.

Wykres 20. Uczestnicy badania według płci.

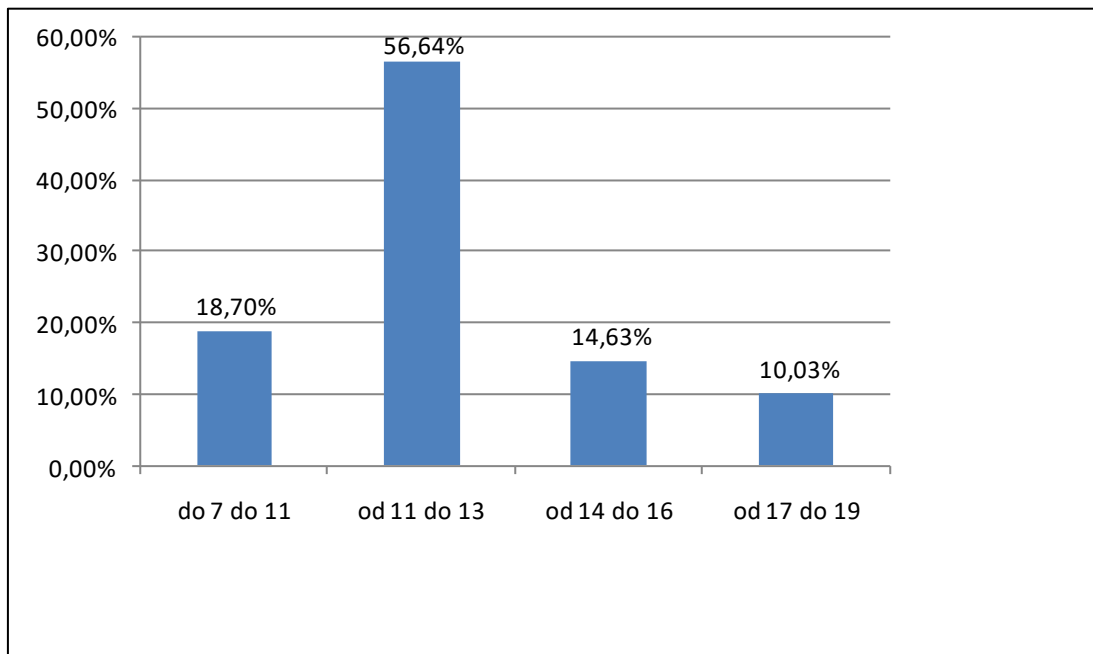

N- 369

Analizując powyższy wykres można zauważyć, że wśród ankietowanych osób przeważały kobiety - 53,39%, natomiast mężczyźni stanowili - 46,61%.

Chcąc określić wiek uczestników badania, poproszono uczniów o podanie wieku.

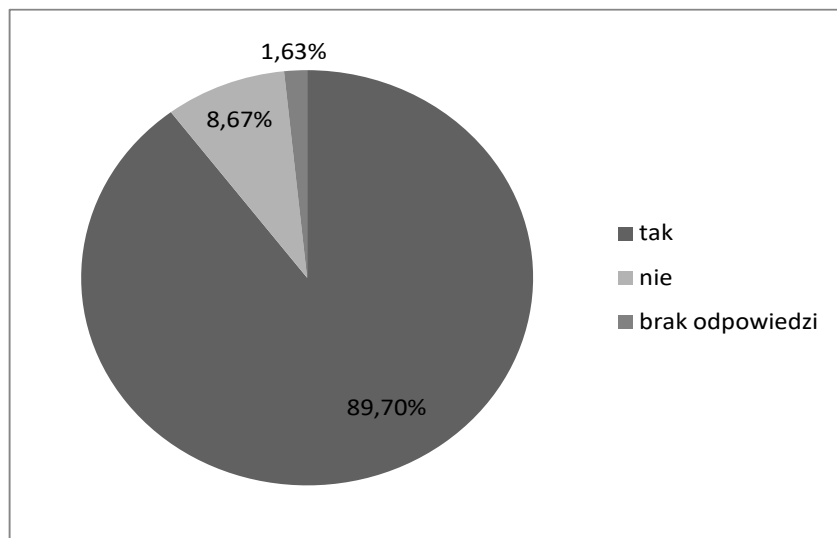
Wykres 21. Uczestnicy badanie według wieku (w latach).

Największy odsetek uczniów biorących udział w badaniu to dzieci w wieku 11-13 lat, którzy stanowili - 56,64%. Natomiast najmniejszy odsetek stanowiła młodzież w wieku ponadgimnazjalnym w wieku 17-19 lat tj. - 10,03%. Pozostali uczniowie to dzieci w wieku od 7-11 lat, stanowiący – 18,70% ankietowanych oraz uczniowie w wieku od 14-16 lat, którzy stanowili – 14,63%.

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kwestii poczucia bezpieczeństwa na terenie szkoły.

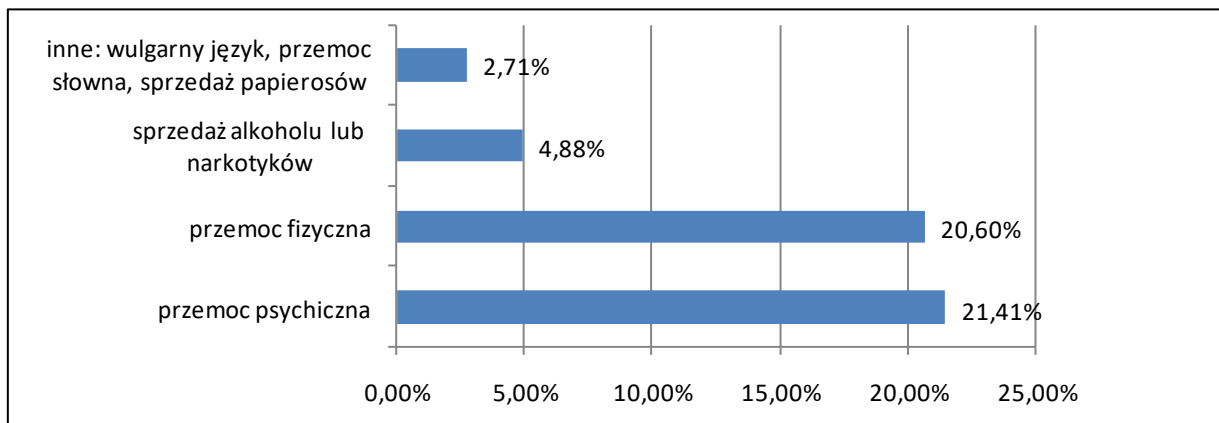
Wykres 22. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Zdecydowana większość uczniów deklaruowała, że w szkole czuje się bezpiecznie. Odpowiedzi „tak” udzieliło - 89,70%. Pojawiła się również odpowiedź przecząca, odpowiedzi „nie czuje się w szkole bezpiecznie” udzieliło – 8,67% ankietowanych. Odpowiedzi na powyższe pytanie nie udzieliło - 1,63% uczniów.

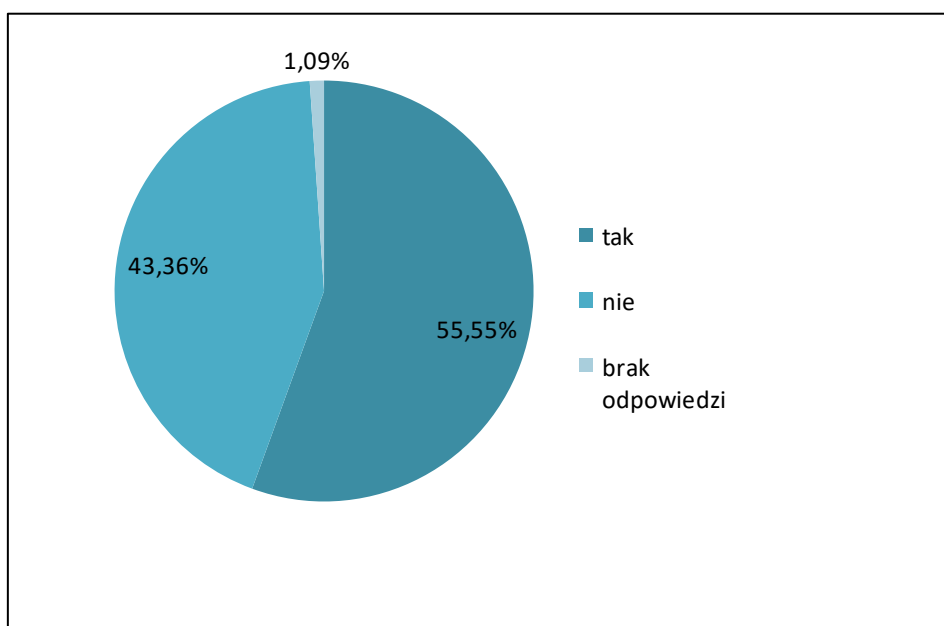
Aby określić rodzaje negatywnych zjawisk występujących na terenie placówek oświatowych poproszono uczniów o ustosunkowanie się do poniższych zjawisk.

Wykres 23. Czy na terenie szkoły występują zjawiska?

Większość uczniów wskazało, że w szkole występuje przemoc psychiczna tj. - 21,41% oraz przemoc fizyczna - 20,60%. Jako kolejne negatywne zjawisko występujące w szkole ankietowani wskazali na sprzedaż alkoholu lub narkotyków - 4,88%, a rubrykę „inne/ jakie?” wskazało - 2,71% ankietowanych wymieniając: wulgarny język, przemoc słowną oraz sprzedaż papierosów. Ponad połowa ankietowanych uczniów - 50,40% nie udzieliła odpowiedzi na powyższe pytanie, uznając, że na terenie szkół nie występują powyższe zjawiska.

Wykres 24. Czy w szkole spotkałeś się z przemocą?

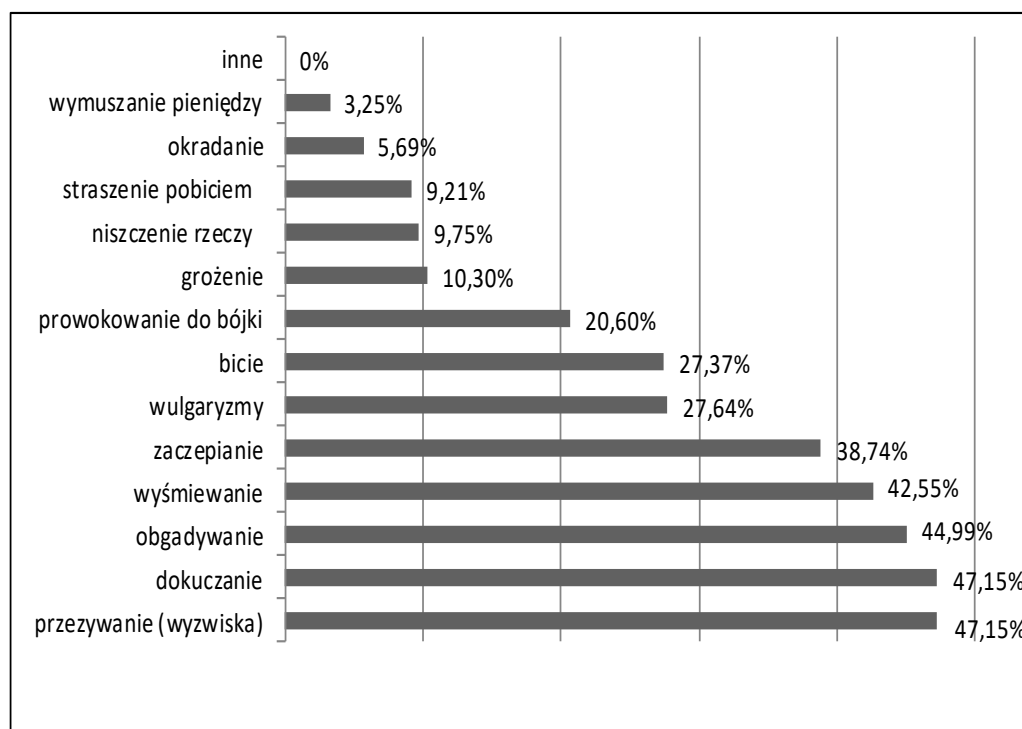
„Spotkać się z przemocą” – być świadkiem lub doświadczyć przemocy.

Ponad połowa ankietowanych uczniów - 55,55% odpowiedziała, że na terenie szkoły spotkała się z przemocą, natomiast - 43,36% uczniów nigdy nie było świadkami i nie doświadczyło przemocy w szkole. Na powyższe pytanie nie odpowiedziało - 1,09%.

W kolejnym pytaniu poproszono ankietowanych uczniów o określenie form negatywnych zjawisk dotyczących przemocy występujących na terenie szkoły.

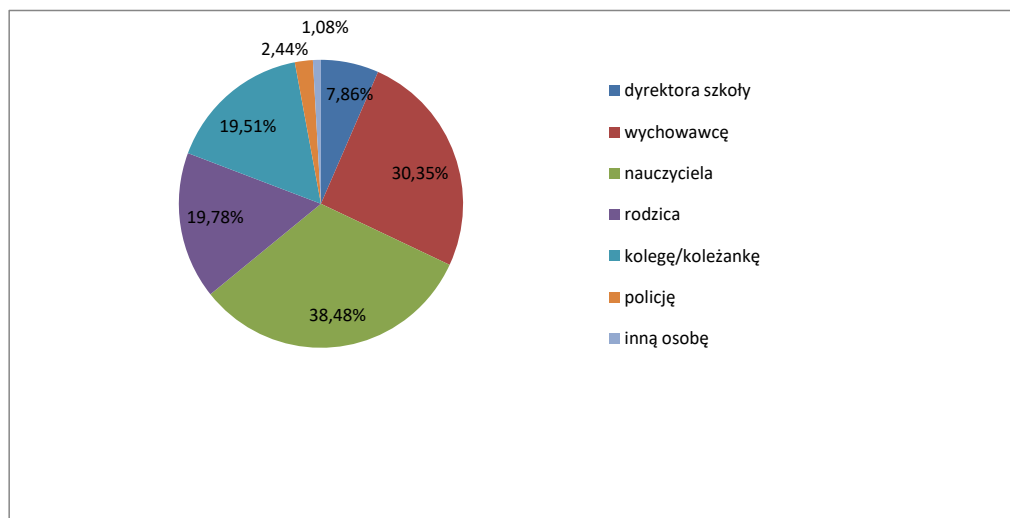
Wykres 25. Jeśli tak, to jaka była jej forma?

(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

Największy odsetek uczniów, aż - 47,15% jako najczęstszą formę negatywnych zachowań wskazał na dwie formy - „przezywanie i dokuczanie”. Duży odsetek badanych wskazało na „obgadywanie” - 44,99%, „wyśmiewanie” - 42,55%, „zaczepianie” - 38,74%. Najrzadziej występującą formą negatywnych zachowań wśród uczniów jest „okradanie” - 5,69% oraz „wymuszanie pieniędzy” – 3,25%.

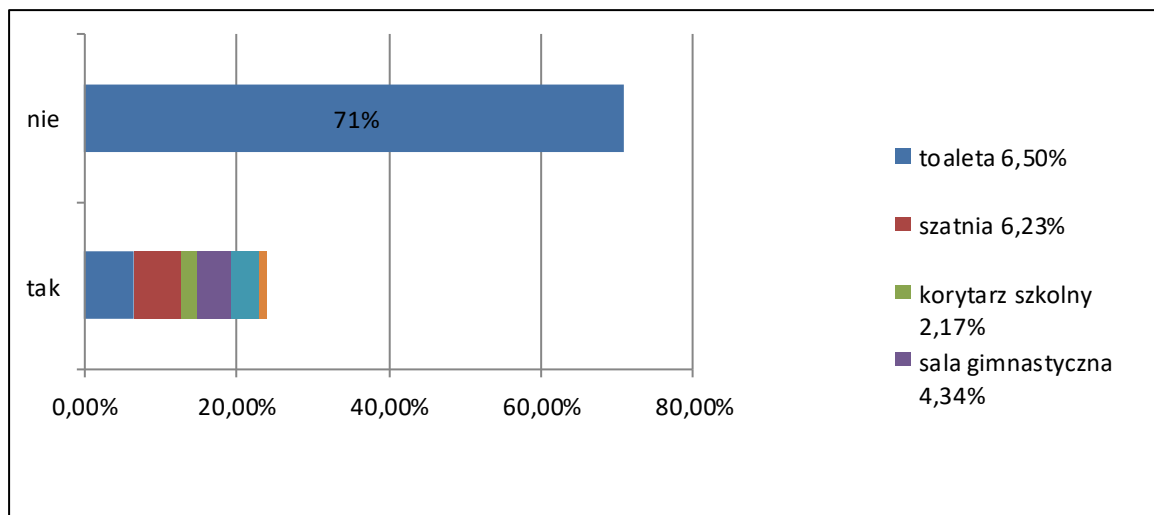
Wykres 26. Jeśli doświadczyłeś takich zachowań lub byłeś świadkiem takich zdarzeń , to kogo poinformowałeś o tym fakcie?

Wśród uczniów, którzy doświadczyli lub byli świadkami negatywnych zdarzeń dotyczących przemocy największy odsetek uczniów szukał pomocy wśród nauczycieli - 38,48%, oraz wychowawców - 30,35%, natomiast u rodziców pomocy szukało - 19,78%, a u kolegi/koleżanki - 19,51%. Uczniowie wymienili również inne osoby godne zaufania, do których zwrócili by się o pomoc lub poinformowali o wystąpieniu negatywnych zjawisk na terenie szkoły – to pedagog szkolny i ksiądz - 1,08%.

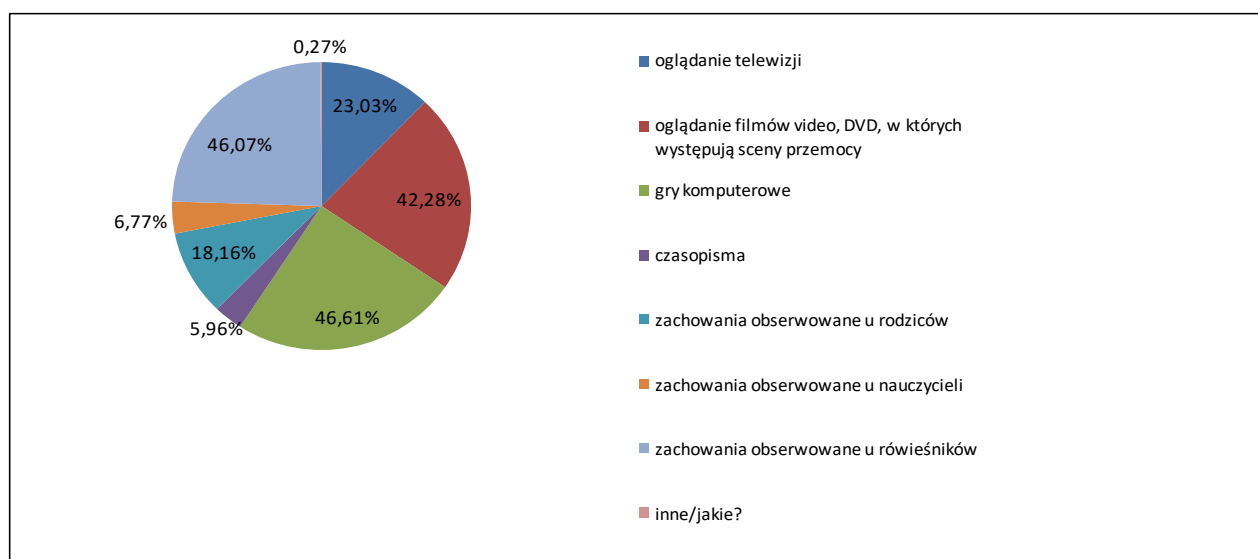
W kolejnym badaniu uczniowie wskazali miejsca w szkole, w których czują się mało bezpiecznie.

Wykres 27. Czy w szkole są takie miejsca, w których czujesz się niezbyt bezpiecznie?

Z powyższego wykresu wynika, że – 71% ankietowanych uczniów czuje się bezpiecznie na terenie szkoły. Natomiast – 24,38% uczniów czuje się mało bezpiecznie na terenie szkoły. Uczniowie określili miejsca, w których czują się mało bezpiecznie m. in. Schody – 1,08%, toaleta – 6,50%, szatnia – 6,23%, korytarz szkolny – 2,17%, sala gimnastyczna – 4,34%, boisko szkolne – 3,79%. Odpowiedzi na to pytanie nie udzieliło – 4,89% ankietowanych.

Wykres 28. Jakie czynniki mają wpływ- według Ciebie- na stosowanie przemocy?

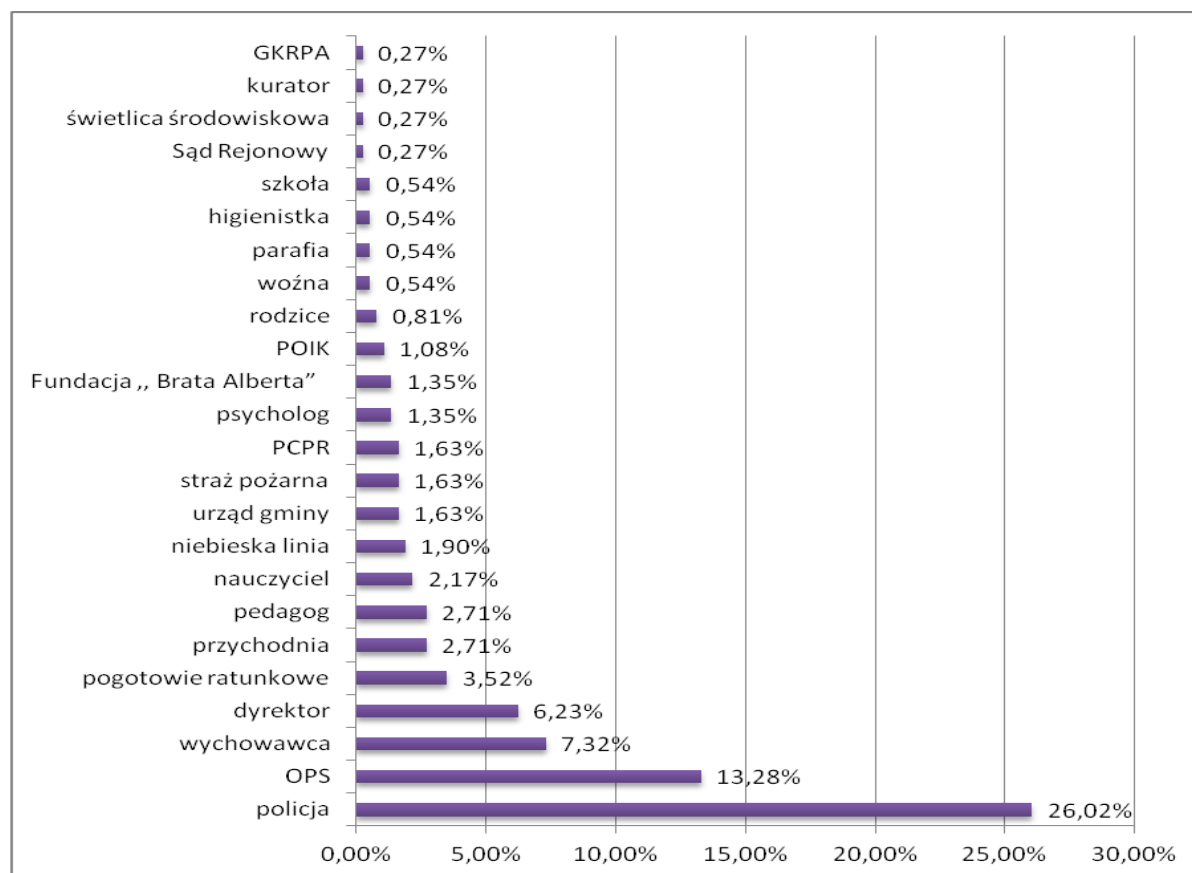
Uczniowie mogli wybrać kilka czynników.

Wśród czynników mających wpływ na stosowanie przemocy wśród dzieci i młodzieży, największy odsetek uczniów zaznaczyło gry komputerowe, tj. - 46,61%, zachowania obserwowane u rówieśników - 46,07% oraz oglądanie filmów video, DVD, w których występują sceny przemocy - 42,28%. Najmniejszy wpływ na negatywne zachowania dzieci i młodzieży mają czasopisma - 5,96%, zachowania obserwowane u nauczycieli - 6,77%, zachowania obserwowane u rodziców - 18,16%. Ankietowani wskazali również na inny czynnik mający wpływ na stosowanie przemocy – konflikty rodzinne zaznaczyło - 0,27%.

Kolejne pytanie miało na celu uzyskanie informacji dotyczących poziomu wiedzy o instytucjach, organizacjach działających na terenie gminy Libiąż i ewentualnie osobach, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.

Wykres 29. Czy wiesz, jakie instytucje/organizacje na terenie gminy Libiąż udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym? Wymień te instytucje lub organizacje.

Na powyższym wykresie zebrano odpowiedzi, które wskazywali ankietowani. Największy odsetek uczniów - 26,02% wskazało Komisariat Policji oraz Ośrodek Pomocy

Spółecznej - 13,28% jako instytucje, do których mogą zwrócić się osoby uwikłane w problem przemocy. Spośród osób ankietowanych - 39,28% wymieniło inne instytucje i organizacje, które udzielają pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy na terenie gminy i powiatu m. in. Urząd Miejski – 1,63%, Fundacja Brata Alberta – 1,35%, Świetlica Środowiskowa – 0,27%, Niebieska Linia – 1,90% i inne. Badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów placówek oświatowych z terenu gminy Libiąż wskazują, że dzieci i młodzież szkolna posiada świadomość i wiedzę na temat zjawiska przemocy oraz instytucji, organizacji i osób, do których mogą zwrócić się o pomoc.

3.3. WNIOSKI Z BADAŃ I REKOMENDACJE

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie często nie chcą ujawniać problemu występowania przemocy w rodzinie w obawie o reakcję otoczenia, możliwe represje ze strony sprawcy przemocy oraz długotrwałe procedury prawne.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie wynikająca z analizy danych zastanych oraz z przeprowadzonych badań ankietowych z mieszkańcami gminy Libiąż ukazała, że wśród mieszkańców gminy Libiąż istnieje świadomość i wiedza na temat problemu przemocy w rodzinie. Z zebranych informacji wynika jednak, że opinie i poglądy mieszkańców dotyczące problematyki przemocy są zróżnicowane. Zdecydowana większość ankietowanych osób - 73,48% wyraziła opinię, że „pomaganie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie jest obowiązkiem każdego człowieka” Wśród ankietowanych znalazły się jednak osoby, które nie zgodziły się z tym stwierdzeniem, stanowią – 5,23% ankietowanych.

Rekomenduje się więc upowszechnianie wśród mieszkańców znaczenia roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy. Przemoc w rodzinie nie może być usprawiedliwiona. Osoby doznające przemocy na terenie gminy Libiąż powinny otrzymać profesjonalną i skuteczną pomoc. Należy edukować i informować społeczność lokalną poprzez rozpowszechnianie materiałów promocyjnych (ulotek, plakatów, wizytówek, poradników) zawierających informacje na temat instytucji i organizacji działających na terenie gminy Libiąż, w których osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą liczyć na profesjonalną pomoc i wsparcie. Rekomenduje się rozpowszechnianie informacji na temat Zespołu Interdyscyplinarnego d/s. Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie, który powołany jest celem koordynacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

W świadomości społecznej mieszkańców gminy Libiąż nadal funkcjonują mity i stereotypy dotyczące okoliczności sprzyjających występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie, m. inn., że nadużywanie alkoholu jest zjawiskiem najczęściej towarzyszącym występowaniu przemocy w rodzinie aż - 90,87 % osób ankietowanych wskazało na ten fakt. W związku z tym należy edukować społeczeństwo, w tym osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny, że zatrzymanie uzależnienia nie jest równoznaczne z zatrzymaniem przemocy w rodzinie. Sprawcy przemocy w rodzinie powinni poddać się zarówno leczeniu odwykowemu, jak również oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym. Należy w dalszym ciągu rekomendować w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie o realizację zadania nałożonego przez ustawodawcę w postaci opracowania i realizacji programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Niezwykle ważnym aspektem jest przeciwdziałanie przemocy wobec osób bezbronnych m.in. dzieci i młodzieży szkolnej. Ponad połowa ankietowanych uczniów tj. – 55,55% wskazała, że na terenie szkoły spotkała się z przemocą. Rekomenduje się zatem kontynuację działań profilaktycznych oraz informacyjno - edukacyjnych służących upowszechnieniu wiedzy na temat zjawiska przemocy, sposobach rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy. Należy podejmować działania edukacyjne skierowane nie tylko do uczniów, ale również w stosunku do rodziców, które posłużą podniesieniu poziomu wiedzy na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz wzmocnieniu opiekuńczo wychowawczych kompetencji rodziców.

Rekomenduje się podjęcie dalszych działań informacyjno edukacyjnych służących ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie, np. poprzez włączanie placówek oświatowych w kampanie ogólnopolskie, oraz tworzenie lokalnych kampanii i warsztatów profilaktycznych np. : „Rozwiązuję konflikty bez przemocy”.

Aby wzmocnić świadomość społeczną i wiedzę mieszkańców gminy Libiąż na temat instytucji powołanych do udzielania pomocy w sytuacjach wystąpienia przemocy w rodzinie, należy rozpowszechniać informacje dotyczące instytucji i organizacji świadczących pomoc rodzinom i osobom z problemem przemocy poprzez aktualizację oferty pomocowej na stronach internetowych.

Pomimo ustawowo uregulowanego obowiązku interdyscyplinarnego podejścia do

przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zobligowania poszczególnych służb, w tym pomocy społecznej, Policji, GKRPA, oświaty i służby zdrowia do realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Procedura „Niebieskie Karty” jest w pełni realizowana jedynie przez Policję, pomoc społeczną, oświatę i GKRPA.

Służba zdrowia w najmniejszym stopniu angażuje się w realizację nałożonych przepisami prawa zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Należy niezwłocznie nawiązać współpracę z placówkami służby zdrowia w celu aktywniejszego włączania lekarzy i pielęgniarek w realizację Procedury „Niebieskie Karty”.

Poważną barierę w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią również deficyty lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w postaci braku specjalistów (psychoterapeutów), braku odpowiednich warunków lokalowych, nadmiernej biurokracji, nadmiaru obowiązków nałożonych przez ustawodawców na osoby realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz braku środków finansowych na realizację zadań.

Należy więc podjąć działania służące niwelowaniu deficytów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zabezpieczeniu odpowiednich warunków do podejmowania działań zmierzających do skutecznego i efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.

ROZDZIAŁ 4. PLAN STRATEGICZNY PROGRAMU

4.1. ANALIZA SWOT GMINNEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Na podstawie informacji uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy problemu przemocy w gminie Libiąż, dokonana została analiza SWOT, która miała posłużyć ocenie mocnych i słabych stron gminy w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szans i zagrożeń, jakie wynikają z czynników zewnętrznych. Pozwoliło to na ocenę przygotowanego gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wskazanie jego słabych punktów, które z czasem można przełożyć na konkretne rozwiązania.

Analiza SWOT pomogła w określeniu priorytetowych obszarów w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz sformułowania celu głównego i celów szczegółowych programu.

Tabela 8. ANALIZA SWOT

<u>MOCNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny, - specjaliści (psycholog, prawnik), - dobra współpraca instytucjonalna, - dobry przepływ informacji, - działalność informacyjna (ulotki, broszury, informator), - profilaktyka (pogadanki, prelekcje, programy profilaktyczne), - telefon zaufania, - włączenie się w Kampanie ogólnokrajowe, - specjalista ds. uzależnień, - punkt mediacyjny, - punkt dla ofiar przemocy (poradnictwo, wsparcie), - grupa wsparcia, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak terapeutów, psychologów, - biurokratyzowane formy dokumentacji wynikające z obowiązującego prawa, - płatny telefon zaufania, - małe propagowanie informacji o zespołach, - mało szkoleń dla służby zdrowia, Policji, - niskie zaangażowanie ze strony służby zdrowia w problematyce przemocy domowej, - główny nacisk na pracowników socjalnych – w realizacji zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie (przeciążenie obowiązkami),
<u>SZANSE</u>	<u>ZAGROŻENIA</u>
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, - uregulowania prawne, - uzgodnienia międzyresortowe, - stworzenie odrębnej komórki w OPS zajmującej się problematyką przemocy, - edukacyjna rola mediów, kampanie społeczne, - uproszczenie, zminimalizowanie biurokracji, - resortowa edukacja na temat przeciwdziałania przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środków finansowych na realizację zadań, - brak (luki) w przepisach prawnych – przewóz dzieci odebranych do placówek, - dodatkowe obciążenie w obowiązkach służbowych, - negatywne ukazywanie pracy służb społecznych – media nie pełnią roli edukacyjnej, - nadmierna biurokracja.

4.2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE GMINY LIBIĄŻ

ZASOBY W OBSZARZE WSPARCIA:

- ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY
- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
- * PUNKT KONSULTACYJNO – INFORMACYJNY DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
- * PUNKT MEDIACYJNY
- * TELEFON ZAUFANIA
- GRUPA WSPARCIA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE
- POLICJA
- SZKOŁY I PRZEDSZKOLA
- PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA
- POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W CHRZANOWIE
- POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W CHRZANOWIE
- POWIATOWY OŚRODEK WSPARCIA DZIECKA I RODZINY W CHRZANOWIE
- FILIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNEJ Z SIEDZIBĄ W LIBIĄŻU
- GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W LIBIĄŻU
- PORADNIA LECZENIA UZALEŻNIEŃ I WSPÓLUZALEŻNIEŃ W LIBIĄŻU
- LIBIĄSKIE STOWARZYSZENIE NA RZECZ TRZEŻWOŚCI I WOLNOŚCI OD UZALEŻNIEŃ
- „PRZEMIENIENIE”, GRUPA AA
- PUNKT KONSULTACYJNY PRZY PARAFII PRZEMIENIENIA W LIBIĄŻU

4.3. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób doznających przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

CELE SZCZEGÓLOWE

1. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Libiąż.
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Libiąż w zakresie instytucji udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie dostępności oraz poprawa skuteczności ochrony i pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
5. Wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Libiąż.

4.4. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

1. PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE W SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

KIERUNKI DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REAIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI
1.1. KSZTAŁTOWANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ				
1.1.1. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	1 raz na rok	Środki własne gminy	Liczba diagnoz
1.1.2. Informowanie i edukowanie w zakresie przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (ulotek, plakatów, poradników, wizytówek oraz prowadzenie i bieżąca aktualizacja zakładki na stronie internetowej dot. przeciwdziałania przemocy w gminie)	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu Placówki Oświatowe Kuratorzy Sądu Rejonowego w Chrzanowie Komisariat Policji w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba kampanii Liczba dystrybuowanych : - poradników, - ulotek, - plakatów, - wizytówek - liczba stron internetowych, - liczba aktualizacji, - liczba wejść na stronę

1.1.3. Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu – Klub Integracji Społecznej – Punkt Aktywności Obywatelskiej Placówki Oświatowe	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców, Liczba spotkań, Liczba uczestników
1.1.4. Działania informacyjno edukacyjne służące ochronie przed przemocą w rodzinie dzieci oraz osób starszych i niepełnosprawnych	Placówki Oświatowe Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Świetlica Środowiskowa w Libiążu	1 raz w roku	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba spotkań informacyjno edukacyjnych dla dzieci, Liczba uczestników Liczba spotkań informacyjno edukacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych Liczba uczestników
1.1.5. Oddziaływanie na świadków przemocy w rodzinie poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Placówki Oświatowe Komisariat Policji w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba dystrybuowanych : - poradników, - ulotek, - plakatów, - wizytówek

1.2. REALIZACJA DZIAŁAŃ ŚRODOWISKOWYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1.2.1. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu gminy, z zakresu uwrażliwienia na problem przemocy, radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Placówki Oświatowe	1 raz w roku	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba przeprowadzonych programów i liczba uczestników
1.2.2. Organizowanie form spędzania wolnego czasu sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych poprzez organizowanie pikników rodzinnych oraz kampanii społecznych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Klub Integracji Społecznej - Punkt Aktywności Obywatelskiej Świetlica Środowiskowa w Libiążu Placówki Oświatowe Komisariat Policji w Libiążu	1 raz w roku	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba organizowanych wydarzeń i liczba uczestników
1.2.3. Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie poprzez zastosowanie mediacji rodzinnej	Mediatorzy Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba rodzin korzystających z mediacji

1.3. INFORMOWANIE NA TEMAT FORM POMOCY DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH I ZAGROŻONYCH PRZEMO

1.3.1. Upowszechnianie wśród mieszkańców informacji dot. Zespołu Interdyscyplinarnego i procedury „Niebieskie Karty”	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba informacji w formie ulotek oraz innych materiałów dydaktycznych
1.3.2. Rozpowszechnianie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami dotyczącymi instytucji, organizacji świadczących pomoc rodzinom i osobom z problemem przemocy wraz z ofertą wsparcia	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Komisariat Policji w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba aktualizacji bazy danych, liczba instytucji/ organizacji udzielających wsparcia

2. KOMPLEKSOWA POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE

2.1. Prowadzenie Telefonu Zaufania dla osób z problemem przemocy w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba dyżurów, liczba spraw, liczba osób, którym udzielono wsparcia
2.2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki zewnętrzne	Liczba dyżurów, liczba spraw, liczba osób, którym udzielono wsparcia
2.3. Identyfikacja problemu przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”	Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Komisariat Policji w Libiążu Placówki Oświatowe Służba Zdrowia Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu Kuratorzy Sądu Rejonowego w Chrzanowie	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba NK z uwzględnieniem instytucji wdrażającej procedury
2.4. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej, zawodowej, osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz zagrożonych przemocą	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu – Klub Integracji Społecznej Placówki Oświatowe psycholog, prawnik – OPS	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba udzielonych porad prawnych, pedagogicznych, psychologicznych, socjalnych i zawodowych, liczba osób objętych wsparciem
2.5. Udzielanie pomocy medycznej osobom doznającym przemocy	Służba Zdrowia	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich,

w rodzinie oraz wystawienie bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie				liczba osób, którym udzielono wsparcia
2.6. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne gminy, Środki powiatowe	Liczba osób skierowanych do POIK lub innych ośrodków wsparcia
2.7. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom doznającym przemocy ze strony rodziców lub opiekunów prawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Komisariat Policji w Libiążu Służba Zdrowia Kuratorzy Sądu Rejonowego w Chrzanowie	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba dzieci zabezpieczonych
2.8. Ograniczanie skutków przemocy poprzez prowadzenie grupy wsparcia, grupy samopomocowej i grupy psychoterapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu psycholog	Na bieżąco	Środki własne gminy i środki zewnętrzne	Liczba spotkań grupy wsparcia, grupy samopomocowej, grupy psychoterapeutycznej. Liczba uczestników grupy wsparcia, liczba uczestników grupy samopomocowej, liczba uczestników grupy psychoterapeutycznej.

3. PROCEDURY INTERWENCYJNE I DZIAŁANIA SKIEROWANE DO OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

KIERUNKI DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI
3.1. Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie oraz motywowanie do podjęcia działań na rzecz zatrzymania przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Komisariat Policji w Libiążu Kuratorzy Sądu Rejonowego w Chrzanowie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba NK cz. D
3.2. Izolowanie sprawców przemocy poprzez zastosowanie nakazu opuszczenia lokalu i zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary przemocy	Sąd Rejonowy w Chrzanowie Prokuratura Rejonowa w Chrzanowie	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu Liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się do ofiary
3.3. Prowadzenie programów korekcyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych w tym terapia uzależnień i innych oddziaływań psychologicznych wobec sprawców przemocy w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Chrzanowie Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu	Na bieżąco	Środki własne realizatorów	Liczba programów Liczba osób uczestniczących

4. INTERDYSCYPLINARNE DZIAŁANIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY				
KIERUNKI DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI
4.1. Wzmacnianie współpracy ze Służbą Zdrowia	Zespół Interdyscyplinaryny	1 raz w roku	Środki własne gminy	Liczba inicjatyw
4.2. Organizowanie szkoleń wewnętrznych dla członków Zespołu Interdyscyplinarynego i grup roboczych	Zespół Interdyscyplinaryny	2 razy w roku	Środki własne gminy Środki zewnętrzne	Liczba szkoleń Liczba osób uczestniczących w szkoleniu
4.3. Udział w szkoleniach zewnętrznych, konferencjach i seminariach organizowanych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim dla przedstawicieli służb realizujących procedurę NK – wymiana dobrych praktyk	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu Komisariat Policji w Libiążu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Libiążu Sąd Rejonowy w Chrzanowie Służba Zdrowia Placówki Oświatowe	Na bieżąco	Środki własne realizatorów Środki zewnętrzne	Liczba szkoleń, konferencji, seminariów Liczba uczestników
4.4. Koordynowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy, prowadzenie statystyk służących monitorowaniu przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań	Zespół Interdyscyplinaryny Koordynator ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Na bieżąco	Środki własne gminy	Liczba NK Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarynego i grup roboczych

ROZDZIAŁ 5. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie założeń programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji programu, podmioty składają dwa razy w roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Libiążu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pozyskane dane posłużą ocenie stopnia realizacji założeń programu. Na ich podstawie Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przygotowuje ewaluację realizowanych zadań w danym roku kalendarzowym.

Wnioski wynikające z monitoringu i ewaluacji posłużą ewentualnych modyfikacji realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku kalendarzowym.

5.1. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Libiąż oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

PROGRAM OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W LIBIĄŻ:

Pod redakcją

Beata Smalcerz

Magdalena Rogowska